

SNEŽNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE ILIRSKA BISTRICA

LETO I ♦ ŠTEVILKA 1

SEPTEMBER 1962

CENA 20 DIN

Teško bi našli v zgodovini dobo, ki bi bila tako razgibana in živa, kakor je današnja. Ta ugotovitev velja za vse dežele sveta, še prav posebno pa za našo domovino, ki je v letih po osvoboditvi preživela in še preživlja globoke družbene spremembe. Te se odražajo v silnem gospodarskem vzponu ter v živi dejavnosti na vseh ostalih področjih družbenega življenja, v kulturi in prosveti, šolstvu, zdravstvu, socialni politiki, komunalni izgradnji itd. Vsak dan prinaša s seboj nove probleme, vsako posvetovanje, vsak plenum, vsaka konferenca odpira nove perspektive in nakazuje nove načrte. Če hočemo te načrte uresničiti, je potrebno aktivno sodelovanje slehernega državljana. Takšna je naša splošna politika, takšna so načela nove družbe, ki jo — kljub vsem oviram — s prepričanostjo in zavestjo gradimo. Dosledno izvedena resnična demokracija, prežeta s socialističnim humanizmom in s skrbjo za vsakega delovnega človeka, je svetel vzor vsakega naprednega človeštva in taki demokraciji polagamo v naši domovini trdne temelje.

Prizadevanja vseh naših političnih in družbenih organizacij gredo v smeri mobilizacije proizvajavcev in vseh državljanov, da bi ti tvorno sodelovali pri reševanju vprašanj, ki jih dnevno prinaša izgradnja novega sistema. Komuna, kot neposredna družba proizvajavcev in državljanov, naj

bi urejala vse osnovne probleme na področju proizvodnje, delitve dohodkov, na področju družbenih služb, komunalne politike in na ostalih področjih družbenega življenja.

Kdor pa hoče reševati probleme, jih mora poznati. Kljub našemu aktivnemu političnemu življenju in delovanju pa nešteto krat ugotavljamo, da obveščenost našega državljana glede mnogih važnih pojavov pri komunalni graditvi ni takšna, kakršno bi želeli. Še

V. konferenca SZDL je posebej poudarila, kako važno je dobro obveščanje državljanov, saj si brez njega res ne moremo zamisliti poglobljenega in koordiniranega dela vseh organov, ki naj bi v smislu resnične demokracije razpravljali in odločali o vseh pomembnih vprašanjih komunalne politike. Prav ta misel je vodila naše občinske politične in gospodarske forume, da so se odločili ustanoviti po vzgledu ostalih občin svoje lokalno glasilo. SNEŽ-

krajevne skupnosti, da postanejo naši sodelavci in dopisniki; le tako bo postal javna tribuna naših občanov.

Vsebina našega lista naj bi bila čimbolj pestra in zanimiva za vsakega občana. Te pestrosti ne bomo omejevali, temveč bomo priobčevali vse, kar utegne zanimati bravce v naši občini pa tudi izven nje. Vsak kraj hrani svoje zanimivosti in znamenitosti in mnogo spominov bomo oteli pozabi. Naši kraji imajo pestro preteklost; narodno-osvobodilna borba je zapustila globoke sledove v naši ožji domovini. Še živi mnogo njenih prič, ki bi lahko oživile spomine na našo herojsko dobo za mlade generacije. Dejavnosti naših društev, bodisi kulturno-prosvetnih ali športnih, delo mladinskih organizacij, tabornikov, lovskega in ribiškega društva, planinskega društva, gasivcev, strokovnih združenj itd., ostajajo več ali manj nepoznane širšemu krogu občinstva. Vsaka od teh organizacij ima svoje težave in uspehe; preko našega glasila bodo lahko popularizirale svojo dejavnost ter širile krog svojih članov in prijateljev.

Trdno smo prepričani, da bodo prvo in vse nadaljnje številke SNEŽNIKA pozdravili vsi občani. Da bo list koristen, zanimiv in pester, bo skrb uredništva, toda le ob sodelovanju vseh naših občanov bo ta cilj tudi dosežen.

Vsem našim občanom lep pozdrav!
UREDNIŠTVO

Proi številki na pot

vedno rešujemo važna vprašanja brez pomembnejšega sodelovanja državljanov, ki bi lahko ob boljšem poznavanju stvari tvorno sodelovali pri razpravah in odločanju. Brez dvoma lahko naši bravci pritrdijo ugotovitvi, da smo večkrat bolje informirani o mnogih svetovnih problemih in dogajanjih, kakor pa o lokalnih problemih svoje občine, v kateri delamo in živimo. Za splošno informiranost o dogodkih po svetu in v naši domovini je dobro preskrbljeno. Veliko število ljudi bere republiški dnevni tisk, okrajni tedenski časopis, skoraj vsaka družina posluša radijske oddaje, toda vse te informativne službe ne morejo podrobneje spremljati lokalno življenje v vsaki občini.

NIK — naše prvo občinsko glasilo — pa naj bi po zamisli in želji občinskega odbora SZDL in uredništva ne bil le informativen list, temveč mnogo več. Njegove strani naj bi bile odprte vsakemu državljanu, ki bi hotel s svojimi konstruktivnimi predlogi in kritičnimi mnenji sodelovati pri reševanju nešteti večjih pa tudi drobnih problemov, ki jih prinašata čas in razvoj. Javna obravnava in ocena komunalnega življenja bo brez dvoma precej pripomogla k intenzivnejšemu in poglobljenemu reševanju tekočih vprašanj. Vabimo tudi vse naše gospodarske organizacije, družbene službe, organe družbenega upravljanja, politične in družbene organizacije ter društva, ustanove, stanovanjske in

Ilirska Bistrica

Kako je z realizacijo družbenega plana

v prvih sedmih mesecih

Praden pričenmo obravnavati gospodarsko stanje naše komune, moramo ugotoviti, da dosežki našega gospodarjenja v sedmih mesecih letošnjega leta ne dosegajo tiste ravni, ki bi bila zaželena in ki je bila postavljena z letnim gospodarskim programom. Vzroki za omenjeno stanje so različni. Nekateri so objektivnega, drugi subjektivnega značaja, vsi skupaj pa odločilnega pomena za položaj, v katerega je naše gospodarstvo zašlo.

Če si hočemo ustvariti jasnejšo sliko o vseh vzrokih za uspehe in neuspehe, je najbolje, da preidemo na konkretnjšo obravnavo posameznih panog gospodarstva, ki so zastopane na našem ožjem območju.

Industrija je naša najmočnejša

gospodarska panoga. »Lesonit« in »Topol« kot matični podjetji in »Javor« Bač kot obrat »JAVOR« ja iz Pivke so zastopniki lesne industrije, medtem ko je tovarna organskih kislin predstavnik prehrambeno-živilske stroke.

Določene momente in stanja si najlaže predstavljamo, če jih podkrepimo s številkami. V ta namen naj služi tudi naslednja tabela, ki bo prikazala vrednostni fizični obseg industrijske proizvodnje za razdobje od 1. januarja do 31. julija tega leta in hkrati primerjavo z istim razdobjem preteklega leta:

	Vrednost v 000 din		IND 62/61	%
	1961	1962		
Stroka 121 — gradbena	15862	7511	47.3	25.4
Stroka 122 — lesna	2031152	1591698	78.3	47.7
Stroka 127 — prehrambena	278160	327376	117.8	69.5
Industrija skupaj:	2325174	1297085	82.8	50.2

Vse vrednosti v zgornji tabeli so bazirane na cenah iz leta 1959 in je zato prikazana slika najbolj realen prikaz realizacije industrijske proizvodnje v primerjavi s planom in z realizacijo lanskega leta.

Če se na kratko ustavimo pri posameznih strokah in predstavnikih industrije, ugotavljamo sledeče:

V prehrambeni stroki kaže Tovarna organskih kislin zelo lepe uspehe, saj je procent doseženega plana (69,5%) precej visok in daje slutiti, da bo do konca leta tudi dokaj prekoračen. Ta uspešna realizacija gre v glavnem na račun močno povečane proizvodnje citronske in vinske kisline. Tudi realizacija prodaje poteka v glavnem zadovoljivo, ker je konjunktura na domačem trgu za te artikule ugodna.

stega in bukovega lesa, je spravljal naše predstavnike lesne stroke v določenih momentih v zelo kritičen položaj. Najbolj je to občutil Topol, ki je v juliju n. pr. sploh ni žagal bukovega lesa. Ker ravno po bukovi hlodovini zelo povprašujejo, predvsem italijanski kupci, se je podjetje znašlo v resnih težavah. Sedaj se stanje izboljšuje in če bo dobava surovin potekala bolj redno in v zadostnih količinah in če se bo preusmeritev poviševne proizvodnje na galanterijsko pokazala kot uspešna, lahko pričakujemo hitrejšo doseganje planiranih nalog.

Z ozirom na to, da se v našem celotnem gospodarstvu postavlja izvoz kot eden najvažnejših problemov, naj omenimo, da je načrt Topola izvoziti nad polovico svoje celotne proizvodnje. Ko ugotavljamo, da je do konca julija to

preizkusne proizvodnje. Ob koncu meseca maja je bila namreč zaključena rekonstrukcija s popolno obnovitvijo obrata lesonitnih plošč. Po predvidevanjih bo tovarna proizvajala ca. 17.000 ton lesonitnih plošč, toda trenutno ima še tehnične težave z novo strojno opremo, ki so jo uvozili iz Švedske. V zvezi s tem bo tudi izvozna količina nekoliko pod planirano. Delovni kolektiv si je zadal nalogo, da bo napel vse sile, da bo

stavlja še vedno kooperacija, katere obseg je trenutno nezadovoljiv. Poleg majhnega obsega se tudi pogodbene obveze mnogokrat kršijo in se ne spoštujejo. Z ozirom na našo razcepljeno in parcelirano zemljo bi ravno kooperacija pripomogla k bolj intenzivnemu in popolnejšemu izkoriščanju zemljišč. O tem bomo morali še mnogo razmišljati in se truditi, da našemu zasebnemu kmetovavcu praktično dokažemo prednosti sodelovanja s socialističnim sektorjem kmetijstva. Blagovni promet trgovine je še nekoliko manjši kot je predvideno s planom. Do

Tovarna lesovinskih plošč »Lesonit« — Ilirska Bistrica

čimveč proizvedel. Kolektiv je prepričan, da bodo plan dosegli tako kvalitetno kot kvantitetno. Njihova sedemmesečna realizacija fizičnega obsega znaša 46,1% plana in je za 28,2% manjša kot v istem razdobju v letu 1961. Z ozirom na že omenjeno rekonstrukcijo je rezultat zadovoljiv in smo lahko prepričani, da ob koncu leta ne bomo razočarani.

Javor Bač ne daje zadovoljive slike. Glavni vzrok za komaj 48,3% doseženi plan v 7 mesecih so velike zaloge neprodanih poviševnih izdelkov in pa tudi delno nezadostna dobava surovin. Najslabši rezultat kaže vsekakor Opekarna, ki je že od aprila obrat SGF Primorje iz Ajdovščine. Glavni vzrok za tak izpad je v glavnem neprimerno vreme, ki je za specifično proizvodnjo Opekarne odločilnega pomena. Pričakovati je, da se bo stanje v sedanjem in naslednjih mesecih izboljšalo.

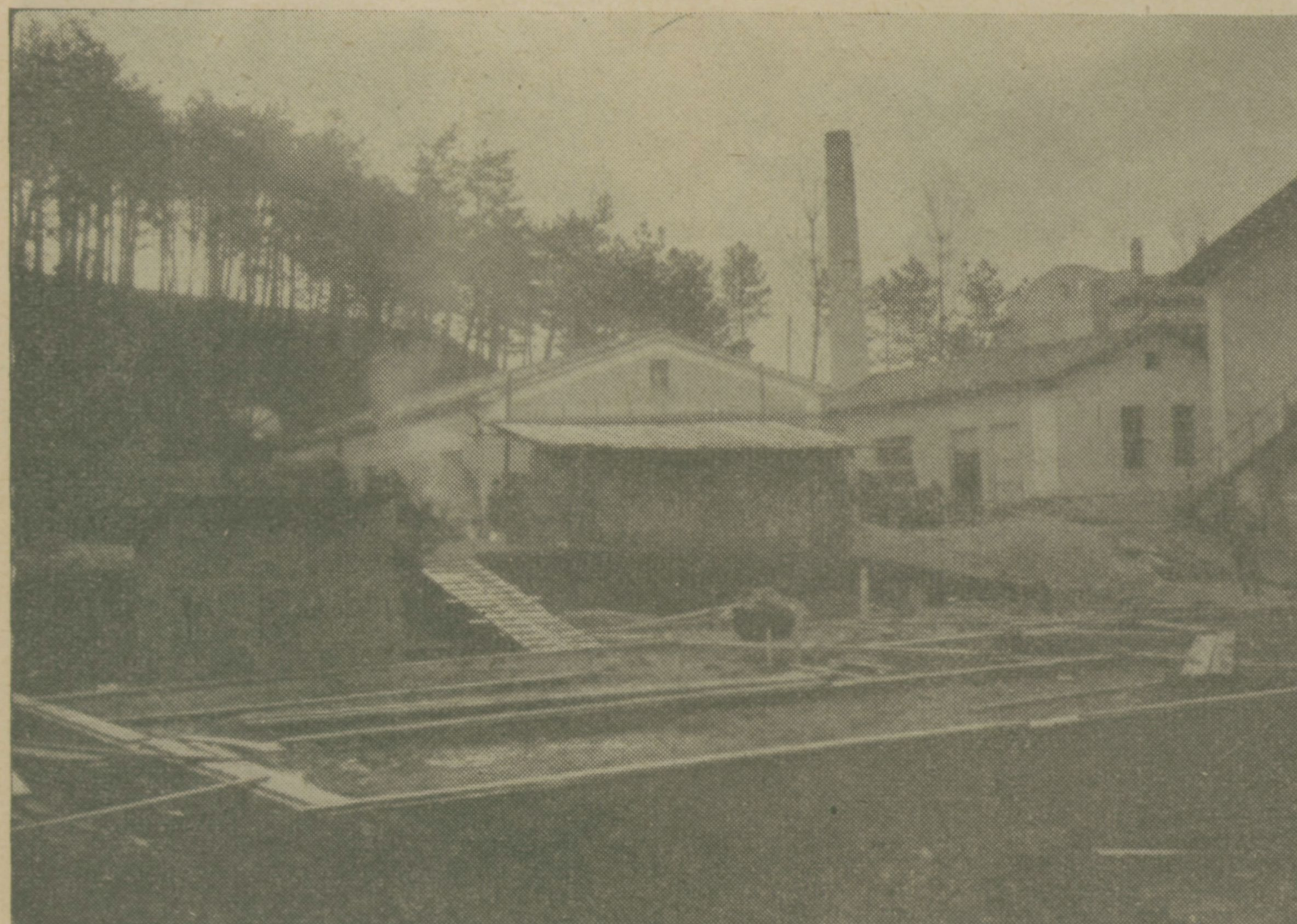
V kmetijstvu obstoja velika bojazen, da bo rezultat zaradi vremenskih razmer neugoden. Strokovski delavci v kmetijskih zadrukah poudarjajo, da bo nastal izpad skoraj pri vseh poljedelskih kulturah predvsem zaradi zapoznele vegetacije in sedanjega sušnega obdobja. Največji izpad se kaže pri žitu, krompirju, senu in sadju. Procent bo v primerjavi z lanskim pridelkom dokaj nizek, ponekod samo 30 — 40% lanske proizvodnje. V nasprotju s planom poljedelske proizvodnje poteka realizacija plana živinoreje skladno s predvidevanji in je v tem oziru pričakovati nekoliko boljši uspeh.

Močno vrzel v kmetijstvu pred-

sedaj je doseženo 57,1% plana in za 14,6% več kot v istem razdobju lani. Ker je v tej panogi drugo polletje običajno bolj uspešno, lahko pričakujemo, da bo naša trgovina dosegla postavljene naloge. Kljub temu pa moramo ugotoviti, da je trgovina nekoliko v zastoju. Vrednostno povečanje namreč ne more biti realna in pozitivna slika napredovanja, kolikor se blagovni promet ne veča tudi količinsko. Če se blagovni promet hitreje veča vrednostno kot količinsko, je to zgolj posledica zviševanja cen. Seveda pa ne smemo naprtiti krivdo zaradi zvišanja cen izključno na trgovino, ker praksa kaže, da se cene zvišujejo delno že v sami proizvodnji. Proti temu zvišanju so bili podvzeti ukrepi s strani naših največjih predstavnikov oblasti. Postavljena zahteva po izenačenju cen s cenami lanskega decembra se bo morala slej ko prej tudi izpolniti.

V obrti in gostinstvu nas rezultati obravnavanega obdobja tudi ne morejo zadovoljiti. Med vsemi tremi predstavniki poteka realizacija plana najuspešneje pri prekrbovalnemu podjetju Snežnik, medtem ko so rezultati pri obrtnem centru in gostinskem podjetju Soča iz znanih objektivnih in subjektivnih razlogov negativni. Pri Snežniku je realizacija plana zelo uspešna in ga bodo močno prekoračili. Pri tem ima velik delež izvoz mesa in živine. Tudi prodaja mesa in mesnih izdelkov na domačem trgu poteka zadovoljivo, medtem ko imajo manj uspeha pri prodajanju sadja in zelenjave. Zaradi visokih cen

(Nadaljevanje na 3. strani)

Tovarna organskih kislin »Tok« — Ilirska Bistrica

Na nekoliko drugačno stanje naletimo pri obravnavanju lesne industrije. Ker je le-ta v največji meri odvisna od surovin ekstraktivnega značaja, predstavljajo za to stroko ravno surovine prvi in najvažnejši problem, kolikor ne zadovoljijo zahtev proizvodnega procesa. Prav pojav nezadostne dobave surovin, predvsem igla-

izvozna nalogo realiziral s 50% in da je prepričan, da bo do konca leta realizacija 100%, smo s tem lahko prav zadovoljni. To je namreč eden izmed dokazov, da je podjetje prebrodilo krizo, v kateri se je iz različnih vzrokov znašlo. Tovarna lesovinskih plošč Lesonit, naš najmočnejši predstavnik lesne industrije, se nahaja v obdobju

Našim najmlajšim bravcem ob novem šolskem letu

Te dni so na novo zazvonili šolski zvonci in začelo se je šolsko leto 1962/63. Spet boste med tovariši, s katerimi že leta drgneta šolske klopi, med sovrstniki, ki so vam bili v grenkih in veselih trenutkih najbližji. Že malce izpraznjene glave boste napolnili z novim, svežim znanjem. Počasi boste spravili možgane na stari tir in kolo znanja se bo začelo počasi vrteti. Toda na porjavelih licih vam bodo še vedno žarele počitnice, tisti lepi dnevi, v katerih ste pozabili na vse. Kako bi le mogli tako hitro pozabiti na tiste urice, ko ste skakali bos, v samih kopalkah ob jezeru, morju, na športnih igriščih, ali pa na tiste dni, ki ste jih prebili na delu na polju, v gozdu... Skratka, vse to morate zaupati svojem najbližjemu, pa če drugače ne, vsaj šepetajte med poukom.

No, v tem grmu tiči zajec. Tudi mi smo radovedni in zakaj ne bi svoja doživetja nametali s svinčnikom na papir in zaupali svoje skrivnosti našim bravcem? Vsi bomo zadovoljni, vi s honorarjem, mi pa seveda s prijetnim branjem. Želimo torej, da nam opišete prijetne ali pa tudi neprijetne doživljanje, ki ste jih doživeli med počitnicami. Da bodo sestavki napisani v tonu prijetnega kramljanja in humorja, to zaupamo kar vam. Tudi naslov spisa vam kar napišemo, da si ne boste preveč belili glav. Ta bo kar pravi: »OH, TE POČITNICE!« Vaš trud je seveda treba poplačati, zato bomo tri najboljše spise objavili in nagradili s primernimi denarnimi nagradami.

Sestavki naj ne bodo daljši od ene tipkane strani. In še zadnji rok, do katerega bomo sprejemali spise: 25. september 1962. Pa brez skrbi zaradi vaših podpisov. Na vašo željo bomo objavili prispevke tudi pod psevdonimom, to je z izmišljenim imenom. Seveda ne smete pozabiti priložiti tudi pravi naslov, sicer ne boste prišli do zaslužnega honorarja. Kar pogumno pobrskaite po svojih spominih in veliko uspeha!

UREDNIŠTVO

KAKO JE Z REALIZACIJO DRUŽBENEGA PLANA V PRVIH SEDMIH MESECIH?

(Nadaljevanje z 2. strani)

skozi vse leto je realizacija vrednostno in količinsko ostala pod predvideno.

To je skop prikaz stanja našega gospodarstva v dosedanem obdobju letošnjega leta. Med objektivnimi razlogi do neke mere neuspešnega gospodarjenja so res nekateri, ki se ne dajo odpraviti čez noč. Obstojata pa tudi vrsta subjektivnih vzrokov, ki se odražajo v ne dovolj veliki produktivnosti dela, neracionalnem izkoriščanju surovin in pomožnega materiala, premalo intenzivnem izkoriščanju delovnega časa, v slabi organizaciji dela, v pomanjkljivosti pri delitvi čistega dohodka itd. Ti vzroki bi se dali, če že ne odpraviti, vsaj v večji meri omiliti.

D. H.

O pripravah za razširjeni plenum občinskega odbora SZDL v Ilirski Bistrici

Na razširjeni seji izvršnega odbora Socialistične zveze v Ilirski Bistrici so izvolili posebno komisijo kmetijskih strokovnjakov in političnih delavcev komune, ki bodo pripravili podrobne analize o problematiki kmetijske proizvodnje; o tej bo v kratkem razpravljala razširjeni plenum občinskega odbora Socialistične zveze.

Že na seji so prisotni kmetijski strokovnjaki načeli vrsto dokaj karakterističnih problemov v kmetijski proizvodnji. Tako so n. pr. razpravljali o še vedno nerešenem problemu organizacije gozdarske službe pri dodelitvi gozdarskih področij v upravljanje gozdnim go-

spodarstvom in kmetijskim zadrugam. Dosedanji predpisi, ki so urejali gozdarsko službo, so bili namreč taki, da so gozdna gospodarstva upravljala tiste gozdove, ki so dajali večji finančni rezultat, medtem ko so kmetijske zadruge imele le tiste gozdove, katerih finančni rezultat za zadruga ni bil najboljši.

Predstavniki kmetijske zadruge so razpravljali o posebnem problemu podružabljanja kmetijskega zemljišča, ki je ozko vezano z zastavljenim 20-letnim programom kmetijskega razvoja ilirskobistriškega področja. Da bi izdelane analize nudile jasno orientacijo pri nadaljnjem razvoju na kmetijske in gozdarskem torišču, plenumu pa prikazale naloge, ki jih bodo morali v koordinirani akciji reševati, so izvolili štiri komisije, ki bodo podale štiri referate z idealnimi analizami. Izvolili so hkrati tudi koordinacijski odbor, ki bo vodil delo komisij pri izdelavi analiz.

J. K.

Impozantna demonstracija izkoriščanja z mehanizacijo v gozdovih snežniškega masiva

Zveza kmetijsko-gozdarskih zbornic Jugoslavije je v sporazumu z Gozdarsko zbornico in Gozdarskim inštitutom ter Fakulteto Slovečije v sodelovanju z DIT iz Beograda in Agrarotekniko iz Ljubljane organizirala demonstracijo in posvetovanje o uporabi domačih traktorjev — Ferguson — FE35 pri izkoriščanju gozdov. Demonstracija je bila 25. junija na poskusnem centru za Ferguson v revirjih Okroglina in Dletvo na področju gozdnega gospodarstva Postojna, posvetovanje pa 26. t. m. v fizikalni dvorani srednje gozdarske šole v Postojni.

Demonstraciji je prisostvovalo 150 udeležencev iz vseh republik, med njimi predstavniki Zveznega izvršnega sveta in Sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo, Zvezne zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo, Republiške zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo in drugi vidni predstavniki oblasti in političnega življenja.

S toplimi besedami je udeleženec pozdravil ing. Zdravko Turk, univerzitetni profesor, demonstracijo na terenu pa je vodil šef poskusne postaje za Ferguson pri gozdnem gospodarstvu Postojna ing. Krivic Amer.

Demonstracija je bila na štirih različnih objektih. Na prvem objektu je bila prikazana oprema traktorjev Ferguson za vlačenje hlobovine in prostorninskega lesa po gozdnih vlakih. Dva traktorja sta bila opremljena za spravilo prostorninskega lesa in sicer eden s prikolico, drugi pa z gozdarskimi sankami. Na ta način je bila

izvedena primerjava dobrih in slabih strani prikolic in sank. Dva traktorja sta bila opremljena s priključki za vlačenje hlobovine: eden na stari način, kjer hlobovežemo z verigami, tako da zabijemo jeklene kline v hlobo, drugi traktor pa na sodoben način, tako da hlobo privlečemo s prednjim traktorskim vitlom in jih vežemo na traktor z zanko. Na ta način v hlobo ne zabijemo klinov in se hlobovina ne poškoduje.

Na drugem objektu so prikazali proces in organizacijo dela Fergusonov pri vlačanju hlobovine po vlakih, ki je bila dolga ca 1 km, privlačenje in vezanje hlobovine za traktor, vlačenje po vlakih navzgor, odvezovanje hlobovine ter rampanje na rampi pri kamionski cesti.

Prikaz dela z gozdnimi sankami, vlačenje prostorninskega in jamskega lesa po vlakih do kamionske ceste, nato pretvarjanje polnih sank v prikolico in vožnja po kamionski cesti je bil izveden na tretjem objektu.

Na četrtem objektu so prikazali delo traktorjev Ferguson na zelo težkih terenih. Prazni traktorji so vozili navzgor po vlakih, strmih od 35 do 45 %, polni traktorji pa so vozili s tovorom navzdol po istih vlakih.

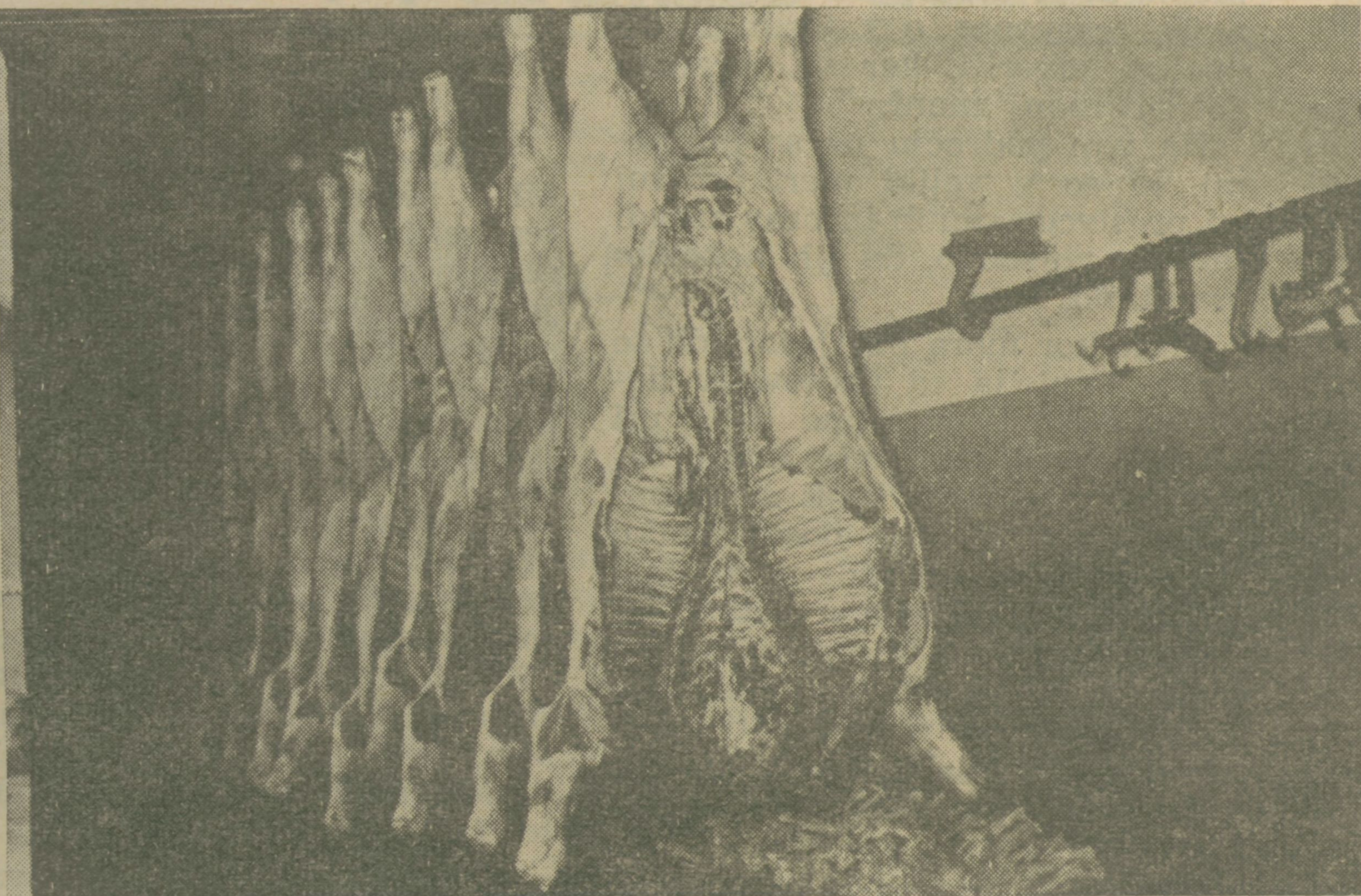
Drugi dan so udeleženci demonstracije prisostvovali in aktivno sodelovali pri posvetovanju v fizikalni dvorani srednje gozdarske šole v Postojni. Poslušavci so referat o prednostih vbeljavanja domačih traktorjev — kolesnikov

v gozdna dela ter o komparaciji z gosničarji, pomenili so se o višini stroškov za eno delovno uro traktorja po FAO, o dobrih in slabih lastnostih posameznih priključkov, o problemu kadrov-traktoristov, mehanikov in strojnikov.

Drugi referat je vseboval bilančno kalkulacijo dejanskih stroškov, ki odpadejo na eno delovno uro traktorja v okviru najboljše organizacije dela. Sledila je živahna razprava.

Z uspelo demonstracijo Fergusonov je gozdarstvo ponovno dokazalo, kako pri nas stremimo za tem, da bi tudi v tej panogi narodnega gospodarstva korakali vzporedno s časom in da stremimo po vzoru najnaprednejših držav v mehanizaciji za ekonomičnostjo in za tem, da s čim manjšim fizičnim naporom izboljšamo proizvodnjo, kot to zahteva sodobna tehnika in napredek. Ta demonstracija in plodna razprava sta prav gotovo razblinili zadnje dvome marsikateremu udeležencu, ki prej še ni imel priložnosti prepričati se o uspešnem izkoriščanju gozdov s sodobno in moderno mehanizacijo. Kot nima nihče pomislekov o koristnosti in neizogibnosti prevoza lesnih sortimentov iz gozda na žagarske obrate, skladišča, železniške postaje itd. s kamioni, tako bo tudi čez kako leto v gozdarstvu utrjeno spoznanje, da je možno sodobno izkoriščanje gozdov, ki mora sloneti na ekonomičnosti in prihranku časa, le s pomočjo moderne mehanizacije.

V. Kindler

Pogled v notranjost izvozne klavnice preskrbovalnega podjetja »Snežnik« v Ilirski Bistrici

Foto: S. MARAŽ

Obvestilo bravcem

Uredniški odbor glasila SNEŽNIK vabi občane k sodelovanju. Prispevke pošiljajte na naslov:

Glasilo SNEŽNIK — uredništvo — Občinski odbor SZDL Ilirska Bistrica, Bazoviška 26, telefonska številka 92.

Deset let dela samouprave socialnega zavarovanja

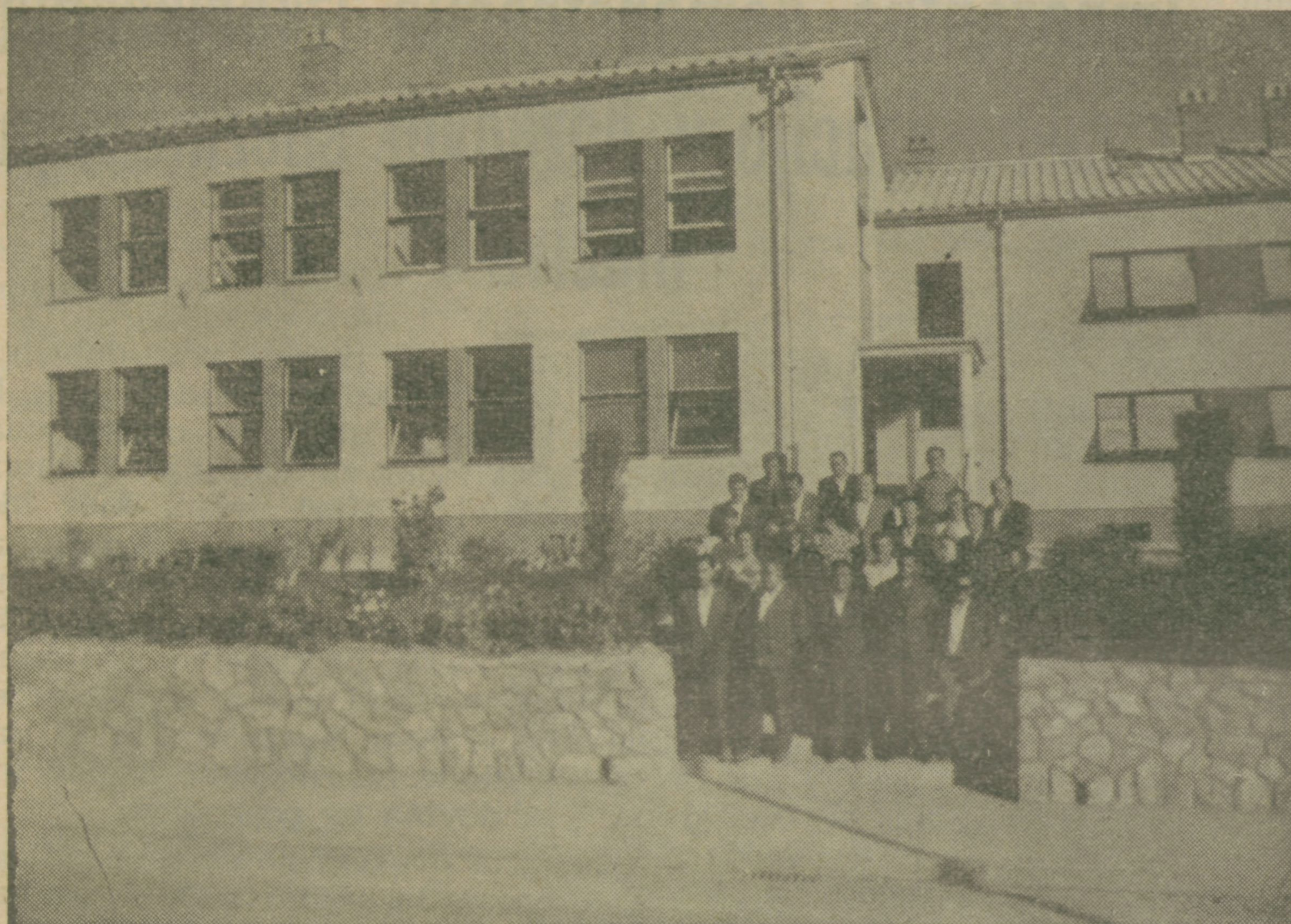
Letos poteka deset let, odkar je tudi socialno zavarovanje dobilo svojo samoupravo. V tem obdobju so se organi samouprave v socialnem zavarovanju močno uveljavili, čeprav niso imeli doslej večjih pristojnosti. Vse delo socialnega zavarovanja je namreč potekalo na podlagi zakonitih predpisov, organi samouprave pa so na sejah izvršilnih odborov in na zasedanjih skupščin lahko le ugotavljali, kako zavodi za socialno zavarovanje poslujejo, odločali so o razdelitvi preventivnega sklada in v kakšne namene naj bi se uporabil eventualni presežek dohodkov. Organi samouprave so aktivno sodelovali v svojih volivnih enotah s tem, da so zavarovancem poročali o delu in izdatkih socialnega zavarovanja, o previsokem staležu delanezmožnih pri posameznih gospodarskih organizacijah in o ukrepih, ki naj bi jih zdravstvena služba uvedla proti namišljenim bolnikom.

Z novim zakonom o organizaciji in finansiranju socialnega zavarovanja pa bodo novo izvoljeni organi samouprave v socialnem zavarovanju imeli več kompetenc pri odločanju v zvezi s finansiranjem socialnega zavarovanja.

Razpravljanja na zasedanjih skupščin in na sejah izvršilnih odborov so bila vsebinsko dobra, vsa dolga doba samoupravljanja v socialnem zavarovanju pa bo nemalo pripomogla, da bo samoupravljanje v bodoče boljše in

učinkovitejše. Novi predpisi o organizaciji in finansiranju zavodov za socialno zavarovanje namreč določajo zelo široko udeležbo zavarovancev pri reševanju problemov v tej službi.

V koprskem okraju sta predvideni dve komunalni skupnosti in sicer ena za obalno področje, druga pa za komune Ilirska Bistrica, Postojna, Sežana in Her-

Člani izvršnega odbora okrajnega zavoda za socialno zavarovanje z uslužbenci zavoda v Ilirski Bistrici ob otvoritvi novozgrajenega poslopija socialnega zavarovanja v Ilirski Bistrici
Foto: S. MARAŽ

pelje. Za opravljanje redne službe bo samo en komunalni zavod s sedežem v Kopru. S tem se ne bodo režijski stroški za usluge, ki jih bo zavod nudil preko svojih podružnic, zvišali, pač pa znižali.

Vsaka komunalna skupnost bo samostojno preko svojih organov samouprave odločala o zadevah, ki se tičejo zavarovancev oz. poslovanja podružnic, ki so v se-

stavu posamezne komunalne skupnosti.

Tudi občinski ljudski odbori, ki doslej niso preveč skrbeli, kako poslujejo posamezne podružnice socialnega zavarovanja, se bodo odslej bolj zanimali za njih delo, ker bo prav občinski ljudski odbor moral odločati o višini prispevka za zdravstveno varstvo.

Od 950 aktivnih zavarovancev koncem leta 1945 se je število zavarovancev v Ilirski Bistrici po vključitvi obrtnikov v letu 1962 povečalo na 3070. Vseh zdravstveno zavarovanih oseb je v naši občini sedaj nekaj nad 90% vsega prebivalstva.

Tudi zdravstvena služba, ki je bila zadnje čase bolj šibka, se postopoma izboljšuje. Videti je, da bo v bližnji bodočnosti dovolj zdravnikov.

Sicer pa bi morala biti ta služba na dostojni višini, saj je v letu 1961 podružnica v Ilirski Bistrici iz sklada zdravstvenega zavarovanja izplačala za zdravljenje zavarovanih oseb nad 168 milijonov dinarjev. Če upoštevamo, da je bilo v letu 1961 dnevno v staležu nezmožnih 167 zavarovancev, ki bi lahko ustvarili 750 milijonov bruto proizvoda, potem znaša celotna škoda skoraj milijardo dinarjev.

Prav zaradi tega bo treba v organe samouprave socialnega zavarovanja v tem mesecu izvoliti take ljudi, ki bodo kos težavnim nalogam, ki stojijo pred nami. Prav ti organi bodo namreč razpolagali z ogromnimi sredstvi, ki jim jih družba zaupa zato, da je zavarovanim osebam zagotovljena vsestranska pomoč ob boleznih, poškodbah, ob upokojitvi in v primerih, ki jih omenjajo predpisi o socialnem zavarovanju.

Izdatki sklada zdravstvenega zavarovanja v zadnjih letih naraščajo z zaskrbljujočo naglico. To naraščanje izdatkov bo treba s pametnim gospodarjenjem zmanjšati, seveda pa pri tem ne smejo trpeti niti zavarovanci niti zdravstvena služba.

Leta 1957 so izdatki sklada za zdravstveno zavarovanje na enega zavarovanca dosegli 15.368 din, leta 1961 pa že 46.040 din.

Občinski odbor Socialistične zveze je na razširjeni seji obravnaval porast izdatkov socialnega zavarovanja, isti problem pa je pretresal tudi svet za socialno varstvo pri ObLO Ilirska Bistrica skupaj s svetom zdravstvenega doma in s člani samouprave socialnega zavarovanja. S tem v zvezi so bili že storjeni ukrepi, rezultati pa bodo vidni šele čez nekaj mesecev.
A. KNAFELC

1945 delovno dobo najmanj petih let. (47. člen ZPZ).

4. V delovno dobo se šteje tudi čas, ki ga je zavarovanec prebil do 31. decembra 1947 pri javnih delih, če je neposredno z javnega dela ali najmanj po šestih mesecih potem stopil v delovno razmerje (252. člen ZPZ).

V delovno dobo pa se ne šteje čas, ko je bil zavarovanec v delovnem razmerju, preden je dopolnil petnajst let starosti ali pa, ko je bil vajenec ali ko se je redno šolal.

Ne bo odveč pripomniti, da bi tu lahko mnogo pomagale naše kadrovske službe v gospodarskih organizacijah in nudile svojim delavcem konkretno pomoč.
F. SLABNIK

Ugotovitev »delovne« in »posebne« dobe

Z decentralizacijo državne uprave dobivajo naše družbene službe pri občinskih ljudskih odborih čedalje pomembnejše vloge. Kljub temu pa lahko ugotovimo, da čeprav ti odbori še ne razpolagajo z odgovarjajočimi strokovnimi kadri, se te odgovorne službe dokaj zadovoljivo opravljajo. Mnogo uspešnejše pa bi se vse te kompleksne zadeve reševale, če bi bili naši državljani seznanjeni s problemi, s katerimi se ti organi dnevno srečujejo.

V teh skromnih vrsticah ne mislimo obravnavati problematike celotnega občinskega ljudskega odbora, pač pa v kratkem seznaniti bravce s problematiko, ki se z njo ukvarja Referat za delo in delovna razmerja ObLO Ilirska Bistrica.

Kot vse ostale družbene službe igra tudi ta referat pomembno vlogo pri gospodarskem razvoju komune. Ena izmed važnih nalog, ki jo ta organ rešuje je, da spremlja celotno gibanje osebnih dohodkov delavcev v gospodarstvu ter z analizami posreduje zadevno problematiko zboru proizvajavcev pri občinskem ljudskem odboru kot predstavniškem telesu, ki ima družbeno in politično funkcijo, da s svojimi priporočili nudi pomoč pri urejanju notranjih odnosov in odpravljanju negativnih pojavov v posameznih gospodarskih organizacijah. To je ena od zelo odgovornih nalog, ki se ji pa ta organ do sedaj ni mogel v celoti posvetiti.

Vzrok za to je razumljiv, če pomislimo, da je na območju občine Ilirska Bistrica še veliko število zavarovancev, ki nimajo dokončno urejene delovne dobe in po-

sebne dobe, ki se vpisuje v delovno knjižico in prav zaradi tega je delo upravnega organa v pretežni meri osredotočeno v reševanju teh problemov.

V ilustracijo bi hotel navesti samo nekaj podatkov.

V prvih osmih mesecih letošnjega leta je bilo s tem v zvezi vloženi 485 zahtevkov, od katerih je bilo do sedaj dokončno rešenih 245.

Ob teh številkah bi se kdo vprašal, ali se ni dalo morda kaj več narediti in s tem prihraniti marsikatero negotovanje občanov? To je morda res, vendar ne smemo prezreti dejstva, da se je ta organ dnevno srečeval s tehničnimi problemi, ki so otežkočali ekspeditivnejše reševanje, o katerih pa ne mislim govoriti, ker so občanom več ali manj znani.

Na tem področju pa so problemi, ki so v veliki meri odvisni od prosivcev samih in prav zaradi tega je potrebno, da jih nekoliko osvetlimo.

Vsekakor mora biti jasno, da se mora komisija za ugotovitev delovne dobe in posebne dobe pri svojih odločitvah strogo držati zakonitih predpisov, kajti s priznanjem delovne dobe posamezniku sledi prej ali slej tudi pokojnina, ki bremeni družbena sredstva. Zato nikakor ne bi bilo pravilno, da pride do te ugodnosti nekdo neupravičeno. Vse nevspečnosti pa bi odpadle, če bi bili zahtevki posameznikov postavljeni na realni osnovi.

Ni dovolj, da svoj zahtevek utemeljujemo z izjavami prič, kajti le te, zavedajoč se sankcij, ki jih lahko doletijo za krivo pričevanje, čestokrat postavijo upravni

organ v dvom o resničnosti izjave ali pa niso v stanju opisati stvarnega stanja. Zato je komisija dostikrat prisiljena poiskati te dokaze iz drugih evidenčnih virov in se jih posluževati, pa čeprav je znano, da niso popolni. Ravno tako pride tudi po nepotrebnem do večkratnega zasliševanja prič, kar več ali manj bremeni stranke. To so le posamezni primeri, ki otežkočajo kompleksno reševanje teh problemov.

Iz posameznih ugotovitev je razvidno, da zajemajo prosivci v svojih zahtevkih tudi obdobja, do katerih po zakonu niso upravičeni. Zato ne bo odveč, da tudi o tem spregovorimo nekaj besed.

Zakon o pokojninskem zavarovanju točno določa, katera obdobja se štejejo v delovno dobo in posebno dobo. N. pr.:

1. Čas ki ga je zavarovanec prebil v bivši italijanski vojski, internaciji ali ujetništvu, se šteje za pokojnino; vojni čas, t. j. od 10. junija 1940 do 8. septembra 1943 se šteje, če je bil neposredno pred tem v delovnem razmerju, ali če ima najmanj 15 let delovne dobe (38. člen ZPZ).

2. Zavarovancu, ki je opravljal pred 15. majem 1945 poklicno delo kot obrtnik, se šteje za pokojnino toliko časa, kolikor časa je bil po 15. maju 1945 v delovnem razmerju s polnim rednim delovnim časom, če je ostal po 15. maju 1945 v delovnem razmerju najmanj 5 let (44. člen ZPZ).

3. Čas, ko je bil zavarovanec jugoslovanski državljan, ki se je izselil pred 6. aprilom 1941, v delovnem razmerju v tujini, če je dopolnil v Jugoslaviji po 15. maju

Rešimo naše sadovnjake

Naši kraji so že stoletja znani kot izredno primerni za sadjarstvo. Žal se ta panoga pri nas kljub temu ni razvila v donosno panogo kmetijstva, ki bi dajala redne in obilne dohodke slehernemu sadjarju-Brkincu.

Bodimo si odkriti in priznajmo, da smo Brkinci — sadjarji, sicer ne samo po lastni krivdi, prespali zadnjih petdeset let, ko se ni sadjarstvo v svetu nič manj razvijalo kot ostale panoge kmetijstva in gozdarstva. Nič čudnega! Saj smo živeli na skrajnem jugu stare Avstrije, na skrajnem severu Italije. Naš lepi zeleni vrt — Brkini — za te režime ni pomenil gospodarsko pomembnega koščka zemlje, pač pa vojaško obrambno, obmejno področje. Še tisto malo, kar so naši predniki sami brez sleherne strokovne pomoči prinesli v Brkine, so razdejale vojne, v katerih smo kot mejaši vedno prenesli največ gorja. Ni čudno, da smo pozabili na sadovnjake in namesto da bi gnojenju, čiščenju, obiranju, cepljenju, sajenju sadnih dreves dodali še škropljenje in številna nova opravila, ki povečujejo kvaliteto in kakovost pridelka ter vodijo k redni rodnosti, smo ta leta pozabili in opustili še marsikaj koristnega, kar je že naš praded skrbno opravljal v sadovnjaku.

Veliko novega je doživelo v teh letih sadjarstvo razvitih dežel. Sadjar je tam prišel že tako daleč, da je sadno drevje podredil svoji volji in odvzel naravi velik del tiste moči, ki mu preprečuje dosego rednih obilnih pridelkov kvalitetnega sadja.

Tako se je sadjar naučil drevescu pomagati, da bi zraslo čimprej (že v 5—10 letih), dal mu je tako obliko, da bo sposobno kljubovati vetrovom in drugim nevsječnostim narave, da bo na njem čim lažje opravljal vsa potrebna dela, da bo na njem sleherni plod pravilno razvit in brez težav dosegljiv obiravcu; s svojim znanjem je prisilil drevo, da namesto v les spreminja hranila v plodove.

Tako se je sadjar naučil pripraviti drevo k stalnejši rodnosti. Stare številne sorte, ki jih kupec ne mara, je zamenjal s takimi, ki obilno rode in so iskane na svetovnem tržišču. Vse to in še marsikaj se je ta sadjar, ki je imel vse pogoje za razvoj, naučil v teh 50 letih našega (krivičnega) spanja. Imel je pač srečo in priliko.

No, mi nismo krivi, da smo sadjarsko zaostali, se izgovarjamo. Res je, toda krivi smo, da se ne potrudimo prevzeti vse tisto, kar se je naprednejši srečnež naučil v petdesetih letih. Krivi smo, da smo še tisto pradedovo znanje zmaličili in ga pozabili. Še vedno sadimo očetje za sinove, še vedno si pustimo ukazovati in to celo od dreves. Potrpežljivo jih čakamo, kdaj bodo dala to, kar mi hočemo. Strahovito se bojimo priznati, da je mogoče nekje tudi kaj boljšega. Preveč se imamo radi in ugotavljamo, da je to, kar mi delamo, najboljše. Tudi tisti sadjar, ki sem ga opisal, je bil našega mišljenja. Celih petdeset let razvoja sadjarstva se je spreminjal. Dokažimo mu, da smo tudi mi sposobni doumeti, kar je tudi on doumel in to ne v petdesetih letih, pač pa le v nekaj

letih! Ta dokaz nam bo tudi izboljšal življenje, dal nam bo nov košček kruha.

Prišel je čas, ko se moramo odločiti za rešitev naših propadajočih nasadov. To smo dolžni storiti! Dolžni smo pridelovati kakovostno sadje, kot je dolžan pridelovavec riža, sladkorja, kave, pripraviti našemu človeku te dobrine. Če tega ne čutimo sami, nas bodo prisilili zakoni. Saj je ljudi vedno več in ti zahtevajo od nas kmetijcev vedno več in vedno boljše proizvode, kakor tudi mi

zahtevamo boljšo in lepšo obleko in druge industrijske proizvode.

Rekli bomo zopet: Kaj bi posvečali večjo skrb sadovnjakom, ko pa ti vedno manj in poredkoma rodijo! Če smo spoznali vse, kar počenja napreden sadjar, da doseže pogosto rodnost nasadov, moramo nujno ugotoviti, da smo tega večinoma krivi sami. Opuščili smo pravilno sajenje, gnojenje, rez in škropljenje ter vrsto drugih ukrepov, ki vodijo k redni rodnosti. Torej sami smo privedli naše nasade do stanja, v katerem so. Naši sadovnjaki hirajo, v njih je leglo boleznih in škodljivcev, tako, da se našega sadja boji vsaka dežela uvoznica kot črnih koz

in tifusa. Z njimi bi jim prinesli kali številnih boleznih in škodljivcev. Razumljivo je torej, da naše sadje kupujejo le za izdelavo marmelade itd. in da dosega naše sadje zelo nizke cene, ker ni sposobno za prenosno uporabo. Naše sadno drevje ni samo bolno, tudi lačno je, ne damo mu tistega, kar bi mu morali (pozabljamo gnojiti), četudi vemo, da vsako živo bitje v lakoti zboli in ne da nič koristnega, pač pa hira, dokler ne izhira.

Žalostno je ugotavljati, da pro-

pada v Jugoslaviji na stotisoče in milijone dreves zato, ker so bolna za raznimi boleznimi in da ta še naprej širijo svoje bolezni in škodljivce. Z vetrom, s transportom, z ljudmi in živalmi se širijo okužbe na bližnjo in daljno okolico. Po vsem tem ni težko ugotoviti, da bomo brez gnojenja, pravnega sajenja in škropljenja ob sadovnjake, ob največji mrtvi kapital Brkinov.

Zopet bomo našli izgovor: Saj se vse to ne izplača! Res se ne, pa tudi obiranje sadja se ne izplača, če imamo do 15 metrov visoka drevesa, ki jih je sramo debelo, nimajo pa številnih drobnejših vej in vejic, ki jim pravimo rod-

ne in ne rodijo, ker dreves v mladosti ne režemo, t. j. ne vzgajamo v obliko, ki nam je najbolj zaželena in ki zagotavlja, da bodo vsa ta opravila bolj poceni. To smo pač zamudili, bomo rekli. Ni tako! Tudi stara drevesa lahko pripravimo, da bodo taka, kot si želimo, da bodo polna rodnega lesa; lahko jih znižamo in usposobimo za redno rodnost. Poglejmo, kaj je vzrok, da rodijo naša drevesa le vsakih 5 do 10 let:

Drevo rabi za življenje hranila iz zemlje (gnojenje), pline iz zraka, ki jih dobiva preko listov (imeti mora obilo zdravih listov), potrebno mu je zračno ležišče korenin, da se ne zaduše, še najbolj pa potrebuje obilo vode, ki je glavni nosivec vseh hranil po drevesu ter skupno z ostalimi snovmi tvorec plodov in vseh delov drevesa.

Po vsem tem nam ni težko zaključiti, zakaj moramo ohraniti drevesa v dobrem zdravstvenem stanju, da moramo skrbeti za zračno krono in drevesu dajati vse, kar potrebuje. Poskrbeti moramo tudi za to, da z rezjo obnavljamo že izrojene veje, ker te rode obilno le določeno število let, ko pa se izrode, postanejo neplodne. V njih se nabirajo leta in leta hranila, da eno leto preobilo rodijo, potem pa zopet lenobno zbirajo hrano za plodove vrsto let, ko zarode, pa rode toliko plodov, da so ti drobni, izredno slabi in popolnoma izčrpajo drevo. Vse to lahko človek uravnava.

Veliko bo treba še napraviti v naših nasadih za dosego tistega, kar hočemo. Poslužili se bomo vseh pripomočkov, da to dosežemo, saj živimo v času, ko lahko pridemo do njih, ko se lahko naučimo vsega tega. Seveda bo treba za naše učenje veliko zaupanja in potrpežljivosti. Celotno napake se nam bodo vrinile, vendar bomo s prizadevanjem končno uspeli in se uvrstili med tiste sadjarje, ki jim pravimo, da so napredni.

Ta naš časopis nam bo kot nalašč za pomenek: če ga bomo stalno brali in se ravnali po navodilih, bomo postali dobri sadjarji. Mi, ki smo dolžni, da prenesemo izkušnje naprednega sadjarja v Brkine, pa bomo skušali čim bolj domače posredovati vse, kar je v tej panogi koristnega. Torej sadjarji Brkinci, naš pismeni pogovor se je že začel! Inj. MEZGEC

Varujmo gozdove pred požari

Zaradi sušne dobe je v zadnjem času tudi na območju občine Ilirska Bistrica mnogo pašniških in gozdnih požarov.

Dne 16. avgusta t. l. je nastal večji gozdni požar v bližini vasi Šembije. Požar je zajel večjo površino, poraščeno z mlajšimi borovci, last SLP. Kljub hitri intervenciji gasivcev iz Ilirske Bistrice požara ni bilo moč omejiti, dokler niso priskočili na pomoč tudi pripadniki JLA iz VP Trnovo. Zaradi podtalnega tlenja ognja se je požar na istem kraju v naslednjih dveh dneh še dvakrat pojavil. V obeh primerih so morali spet intervenirati gasivci in pripadniki JLA. Slednji so ostali na požarišču še pozno v noč, ker je bilo pričakovati ponovnih požarov.

Posebna komisija za ocenitev škode je ugotovila, da je požar uničil ca 5 ha borovega prirastka. Skupna škoda, ki jo je povzročil požar, pa znaša 3 milijone dinarjev. Komisija, ki je raziskovala vzroke požara, je ugotovila, da je

požar nastal zaradi neprevidnosti pri netenju ognja v gozdu. Povzročitelj požara se bo moral zagovarjati pred pristojnimi organi.

Žal moramo ugotoviti, da ob tem požaru ni bilo opaziti niti enega gozdnega organa, ki bi sodeloval pri omejitvi ognja.

Sleherna gospodarska organizacija, ki se ukvarja z upravljanjem gozdov, je dolžna v primeru večjega gozdnega požara nemudoma poslati svojega strokovnega uslužbenca h gašenju ne glede nato, ali je nastal požar v gozdu, ki je pod upravo SLP ali pa v gozdu privatnega lastništva.

Sodelovanje gozdnih organov pri gozdnih požarih je potrebno predvsem zaradi strokovne moči.

Vredno je omeniti tudi to, da je bilo pri gašenju tega požara opaziti splošno pasivnost članov gasivskih društev s področja Knežaka. Prvi dan je sicer sodelovalo 10 članov in 10 pionirjev gasivcev, kar pa je vsekakor malo.

Še posebno pasivnost pa so po-

kazali prebivavci vasi Šembije, ki jih kljub opozorilom uslužbencev LM ni bilo moč pridobiti k sodelovanju, dasiravno je obstajala nevarnost, da se požar razširi na privatne gozdove.

Poleg že obstoječih zakonskih predpisov, ki urejajo potrebne ukrepe o varstvu ljudskega premoženja pred požarom, je Svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri ObLO Ilirska Bistrica pred kratkim na svoji seji sprejel še odredbo o ukrepih za preprečevanje gozdnih požarov. Odredba bo v kratkem dostavljena v vednost vsem krajevnim odborom ter posameznim vasem na oglasne deske. Menimo, da bi bilo zelo koristno, da bi z odredbo o preprečevanju gozdnih požarov zastopniki krajevnih odborov seznanili svoje prebivavce še na vaških sestankih ter pozneje le-to tudi z vso vestnostjo upoštevali, ker le na tak način bomo preprečili znatno škodo, ki nam jo povzročajo požari v naših gozdovih.

M. Šepce

Gospodarjenje v mraziščih snežniškega masiva

Gozdarska problematika snežniškega masiva je zelo široka in pestra. Obravnavanje številnih problemov pa bi bilo pomanjkljivo, ako se ne bi dotaknili gospodarjenja sestojev v mraziščih, ki jih srečujemo povsod na področju Snežnika: v Vel. Podežnici, v Mali Podežnici, Kosmati dolini, Mrzlem dolu, Črni dragi, Grdi dragi itd.

Po dolgoletnem nestrokovnem ravnanju s sestoji v teh mraziščih so le-ta denaturirana in nimajo več svojega prvotnega naravnega izgleda niti zdravega stanja in so biološko in gospodarsko manj vredna. Ker tvorijo mrazišča razsežne površine, nam ne more biti vseeno, kakšen gozd sestavljajo sestoji v mraziščih. Nikakor ne moremo dopustiti, da ostanejo gozdovi še nadalje prazni, zanemarjeni in izmaličeni. Izboljšanje gozdne proizvodnje je tudi na teh površinah važno in težiti moramo za dviganjem prirastka in kakovosti lesa kakor na ostalih predelih. To pa je dosegljivo z uvajanjem umnih gojitvenih načel, ki v večji meri zagotavljajo prirodno pomlajevanje.

Dviganje lesne proizvodnje po

kakovosti in količini je danes poglavitna naloga gozdnega gospodarstva; zaradi ogromne potrebe po lesu moramo večkrat načenjati lesno glavnicu. Namen tega sestavka je opozoriti operativno gozdarstvo na važna biološka vprašanja in predočiti potrebo po pravilnem gospodarjenju v naših mraziščih.

Le gozd, ki ga pravilno gojimo, je zdrav in odporen proti sovražnim silam žive in mrtve narave. Njegova odporna sila in moč izvirata iz tesno povezanega sožitja številnih rastlinskih vrst in od skladnega sodelovanja vseh živih in mrtvih sil narave.

Gospodarjenje v smrekovih gozdovih v naših mraziščih je zaradi posebnih toplotnih razmer in svojevrstnih zahtev smreke na teh rastiščih zelo zahtevno. Pri pregledu teh sestojev ugotavljamo, da so zaradi nepravilnih in prekomernih sečenj močno pokvarjeni in če jih hočemo popraviti, si moramo pomagati z umetno saditvijo. Potrebno je poudariti, da bi morali gozdove v mraziščih zaščititi z umnim gozdnim gospodarjenjem, ker so zaščitni ukrepi vsekakor uspešnejši in cenejši kakor

popravljanje škode s saditvijo. Paziti pa moramo, da ne porušimo biološkega ravnotežja.

Ravno na rastiščih mrazišč se je v preteklosti mnogo grešilo zaradi nevednosti in zaradi nestrokovnih posegov. Vsa gojitev je bila omejena zgolj na pomlajevanje teh sestojev. Izkušnje nas učijo, da navadne zastorne sečnje niso dale nobenih rezultatov. Z ozirom na ekstretno rastišče je tu smreka svetlobna drevesna vrsta in pod zmerno presvetljenim sestojem se pomladek smreke, ki potrebuje sonca, v mrazišču sploh ni pojavil. Znano je, da so v teh mraziščih jutranje slane pogost pojav tudi v poletnih mesecih, v juniju in juliju. Vse to je dalo povod, da smo začeli priporočati posamično prebiranje, kar pa tudi ni dalo zaželenih rezultatov. Uničevalne sečnje v dobi italijanske okupacije in sečnje v poznejših letih so še pospešile negativno stanje smrekovih sestojev na teh ekstremnih rastiščih do take stopnje, da je naravna obnova gozda največkrat onemogočena in bo potrebno v redkih in vrzelastih sestojih poskušati z umetno saditvijo.

Poraja se vprašanje, kakšno pomlajevalno tehniko naj uporabimo v smrekovih sestojih v mraziščih. Videli smo, da se zaradi velike zahtevnosti smreke po svetlobi pomladek pod zastorom ne pojavi, ako pa močnejše odpiramo, se tla zaplevijo, poleg tega pa pomladek, v kolikor se pojavi, močno trpi zaradi slane.

Za uspešno sanacijo in izboljšanje sestojev smreke na ekstremnih rastiščih v mraziščih bo potrebno, da se v teh predelih skupinsko postopno gospodari. S skupinsko postopnim gospodarjenjem bomo uspeli v največji meri obvladati okolje. Pravilno je treba izbrati začetno površino pomladitvenih jeder in začeti s pravilnim pirjenjem v smer, ki omogoča najboljše zaščito nežnega pomladka pred pozebami. Na teh malih pomladitvenih jasad se bistveno ne bo menjala temperatura od sosednih v sestoji, tudi dotok svetlobe bo dovolj velik, da se bo lahko utrdil smrekov pomladek. Upoštevati moramo, da je razvoj smrekovega pomladka in mladja v

mraziščih zelo počasen in da je treba zato pomlajevalna jedra zelo previdno širiti z roba starega sestoja, kar omogoča zaščito pomladka pred slano. V kolikor pa kljub takemu postopku pomlajevanje ne uspe, ne preostane drugo, kakor da sežemo po umetni saditvi z močnimi odpornimi sadikami. Uporabljati je 5-letne smrekove presajenke, vzgojene iz semena, nabranega v mrazišču in pridobljene v lokalni drevesnici, ki naj se v ta namen osnuje v mrazišču. Saditev je pričeti v mikroklimatično ugodnih legah mrazišča (na robu) in nato nadaljevati proti dnu. Ker v mraziščih spomladi sneg zelo kasno skopni, je treba saditev izvršiti jeseni. Za 1 ha bomo potrebovali 10.000 do 15.000 sadik.

Na pobudo Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo LRS je pisec članka osnoval leta 1950 v mraziščih Velike Padežnice lokalno drevesnico, kjer je vzgajal le semena, nabrana v sami Padežnici: smreke, Pinus uncinata (nabran na Goljaku pri Gomancah), brezo in jelšo. S pridobljenim saditvenim materialom je začel sanirati ekstremno rastišče Vel. Padežnice, upajoč, da bo pridobljene uspehe in izkušnje prenesel še na ostala mrazišča. Vložen trud je začel dajati vidne uspehe. Žal so nastopile reorganizacije, menjalo se je gozdarsko osebje. Vel. Padežnica je postala pašnik bosanskih konjičkov, ki so nosili oglje in drva iz okoliških gozdov. Kar niso konji obgrizli, so pomendrali, in tako uničili vse, kar smo s trudom dosegli.

Danes so se razmere pri gozdarstvu temeljito spremenile in mogoče je napočil pravi čas, da se za naša mrazišča ponovno zavzamemo in v študijske namene osnujemo male lokalne drevesnice. Trud in denarna sredstva, vložena v ta namen, bodo prav gotovo dobro poplačana, saj ne smemo pozabiti, da so naša mrazišča tako z gospodarskega kot z biološkega vidika velikega pomena. Naravo se da do neke mere popraviti, če poznamo njene sile in prirodne zakone njenega delovanja in če umemo te sile spretno izkoristiti in usmerjati.

V. KINDLER

Obisk poljske sindikalne delegacije

Pretekli mesec se je mudila na obisku v Jugoslaviji poljska sindikalna delegacija lesnoindustrijskih in gozdarskih delavcev. Vračala je obisk naši slični delegaciji, ki je bila v začetku tega leta na obisku pri njih.

V Sloveniji je delegacija obiskala več lesnoindustrijskih podjetij in gozdnih gospodarstev. Med tem obiskom je izrazil željo, da bi si ogledala tudi kako tovarno lesonita. Tako je bilo najavljeno, da pride poljska delegacija k nam na obisk dne 28. avgusta. Ob 8.30 uri so res prišli. Delegacija je bila sestavljena iz 4 članov. Ti so bili Kuleša Edvard, sekretar centralnega odbora sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva, Filipovič Roman, direktor okrožne uprave državnih gozdov Bialystok, Verešinski Stanislav, sekretar sindikalne podružnice podjetja lesne industrije »Hajanuvka« in Pszibisz Tadeusz, mojster in partijski sekretar podjetja »Hajanuvka«. Spremljal jih je tov. Svetina iz gozdnega gospodarstva Bled ter tolmač.

Po ogledu obrata osnovne proizvodnje in obrata kaširnice smo se zbrali v direktorjevi pisarni, kjer je stekel pogovor. Zelo so jim ugajali naši novi stroji v obratu osnovne proizvodnje. Povedali so nam, da je tudi pri njih ta panoga lesne industrije povsem nova. Edina tovarna lesonita, ki je delovala že pred vojno, je obstajala v tistem delu Poljske, ki je spadal pred drugo svetovno vojno k Nemčiji. Ostale tovarne lesonita, tri po številu, pa so zgradili po vojni, pravzaprav v zadnjih desetih letih. V programu imajo pa še gradnjo novih tovarn lesonita in povečavo sedanjih kapacitet. To jim narekuje velika količina neizkoriščenih surovin, bodisi odpadkov ostale lesne industrije, bodisi lesa malih dimenzij, ki ga dobijo

pri čiščenju njihovih zelo obsežnih gozdov in ki se ne da uporabiti v druge namene.

Začudili so se sorazmerno visokemu povprečju plač naših delavcev napram delavcem ostale lesne industrije. Smatrajo pa, da je to pravilno, ker je proizvodnja lesonita visoko mehanizirana in zahteva od delavcev večjih umskih naporov kot v ostalih panogah. Pri njih se prav sedaj borijo za izboljšanje plač delavcem, ki delajo pri proizvodnji lesonita, ker imajo ti občutno nižje plače od delavcev, zaposlenih pri proizvodnji pohištva in galanterije.

Plače delavcev v Poljskem so, na podoben način kot pri nas, vezane na časovno normo posameznika ter na celotno realizacijo obrata odnosno podjetja. Imajo pa postavljene določene plafone z ozirom na kategorijo delavca in na delo, ki ga opravljajo posamezniki. Ta sistem se stalno razvija in izpopolnjuje ter teži k temu, da je vsakdo plačan po vložnem trudu.

V pogovoru z njimi nismo opazili nobene zadržanosti ali namena kaj prikrievati. Na vsa vprašanja so odgovarjali takoj in nam skušali čimbolj pojasniti, kar nas je zanimalo. Če se je sprožila kakšna diskusija, so takoj izrazili svoje mišljenje v zvezi z obravnavano tematiko. V nas so zapustili vtis iskrenih in razumevaločih tovarišev, tako da smo jim ob slovesu res iz srca želeli: »Prihodnjič ponovno na svidenje!«

Česnik Stanko

MED UČITELJI IN ODBORNIKI

Dograditev nove bistriške šole je pa skoraj tako velik problem kot sklicanje seje občinskega odbora.

— Saj služi šola že sedaj svojemu namenu. Dala je že eno generacijo zidarjev, sedaj bo začel pouk pleskarjev, ostalega kadra pa itak ne bomo potrebovali.

Aktivisti RK in DPM naše občine, ki so razširjali akcijo za graditev slovenskega mladinskega zdravilišča Debeli rtič na izletu v tem kraju. — Foto: F. ZAJC

KAJ VEČ O IZLETU V PRIHODNJI ŠTEVILKI

Služba za pravno pomoč državljanom!

V začetku letošnjega leta je občinski ljudski odbor Ilirska Bistrica na predlog nekaterih odbornikov ustanovil zavod »Služba pravne pomoči — Ilirska Bistrica«. Ustanovitev zavoda je narekovala potreba po tovrstni pisarni, kajti na območju občine in nobene odvetniške pisarne in so se morali državljanji posluževati odvetnikov na Reki, v Postojni in v Kopru, kar je bilo zvezano s precejšnjimi stroški in izgubo časa. Poleg tega pa so se občani obračali za pravno pomoč k nestrokovnim osebam, ki so v večini primerov dajale strankam napačen poduk ter jim z nepravilnimi vlogami in zahtevki povzročile stroške, večkrat pa celo izgubo tistih pravic, ki bi strankam sicer pripadale, če bi bili zahtevki pravilno in pravočasno podani.

Zavod je začel delovati 5. marca letos in ima svojo pisarno v Gregoričevi ulici 20 (Trnovo). Pisarna je odprta vsak ponedeljek, sredo in petek popoldne od 15. do 18. ure, tako da je mogoče tudi zaposlenim državljanom opraviti opravila, ki bi jih sicer morali v dopoldanskih urah.

Pisarna daje pravno pomoč državljanom pri uveljavljanju in varstvu njihovih pravic pred sodiščem, državnimi organi in drugimi organizacijami. Pravna pomoč obsega dajanje ustnih in pisanih pravnih nasvetov, sestavljanje listin, pogodb, oporok in drugih izjav.

Poleg tega pa sestavlja pisarna tudi vse druge vloge, kot so prošnje, tožbe, pritožbe, zemljiško-knjižne predloge itd. Pisarna zastopa stranke tudi pred sodišči in drugimi organi.

Po dosedanjih šestmesečnih izkušnjah pisarne se je pokazalo, da so se državljanji obračali za pomoč predvsem v civilnopravnih, kazenskih in upravnokazenskih

zadevah, pa tudi precej v upravnih zadevah. Manj pa je bilo zadev iz delovnega razmerja, čemu je mogoče vzrok, da je bila pisarna delavcem v podjetjih še nepoznana. Izkoriščamo to priložnost, da obvestimo predvsem delavce in tiste državljanje, ki še nimajo urejene delovne dobe, da tak zahtevek uredijo v tej pisarni, ker pisarna poskrbi za vso dokumentacijo in bodo strankam s tem prihranjeni večji stroški in zamuda časa. Poleg tega pa bo zahtevek tudi pravilno sestavljen.

Storitve plačujejo stranke po tarifi, ki jo je predpisal občinski ljudski odbor, vendar pa se siromašnim strankam dajejo nasveti in sestavijo vloge brezplačno.

Upamo, da se bo s popularizacijo pisarne njen delokrog oziroma obseg dela še povečal, tako da se bodo pravne pomoči poslužili vsi, ki so je potrebni. Tako bo pisarna v celoti dosegla namen za katerega je bila ustanovljena.

I. Penko

Nabiralna akcija za mladinsko okrevališče Debeli rtič

Kot po vsej Sloveniji se tudi v naši občini izvaja nabiralna akcija za dograditev mladinskega okrevališča Debeli rtič pri Kopru. Višina nabranih sredstev pa še zdaleč ne dosega planirane vsote.

Do sedaj je nabranih 303.589 dinarjev. Od te vsote odpade 90.000 dinarjev na uprave gospodarskih organizacij in ustanov po naslednjem redu: Komunalna banka din 50.000.—, Zadrufnik 20.000.—, Ilirisija in Lesonit pa po 10.000.—; 101.052.— so nabrale organizacije RK na šolah in to: PRK Ilirska Bistrica 53.400.—, Harije 6121.—, Kuteževo 6250.—, Veliko brdo 1411.—, Prem 9700.—, Doljni Zemon 6850.—, Knežak 11.000.—,

Udeleženci tečaja za voznike-amaterje A in B kategorije z inštruktorji Avto-moto društva in izpitno komisijo po opravljenih izpitih. Tečaj je bil organiziran v Novokračinah na pobudo tamkajšnjih prebivalcev. To je prva skupina, ki je opravila izpite za voznike A in B kategorije s 100% uspehom

Foto: F. RAKTELJ

Šembije 1250.—, Vrbovo 3100.— in Ostrožno brdo 1970 dinarjev. Od teh nabranih vsot je le šola v Ilirski Bistrici zbrala sredstva samo od pomladkarjev, medtem ko so ostale šole poverile zbiranje sredstev pomladkarjem in so tako otežile zbiranje aktivistom osnovnih organizacij RK; 60.624 dinarjev so zbrale osnovne organizacije po terenu in sicer: 4450 din Novokračine, 1250 din Sušak, 4800 din Jelšane in Dolenje, 35.700 din Bač. V tej vsoti so tudi sredstva kolektiva Javor Bač. 3350 din so zbrale Podgraje, 4700 din Topolc, 3684 dinarjev Rečica in Dobropolje, 2390 dinarjev Mereče in Podstenje; 50 tisoč 913 din so darovali člani

sindikálnih podružnic: Občinski sindikalni svet, ZB in SZDL 2200 dinarjev, Lesonit 9713 din (zanimivo je pri tem, da so sredstva zbirali samo med delavci in ne tudi med uslužbenci), Snežnik 6000 din, Komunala 11.100 din, Zadrufnik 10.8000 din, Planika 5100 din.

14 sindikalnih podružnic doslej še ni prispevalo svojega deleža. Akcija je še vedno v teku; ker je cilj uporabe teh sredstev namenjen najmlajšim, ki so zdravstveno ogroženi, ne dvomimo, da bodo tudi te izpolnile svojo dolžnost.

S. PUGELJ

Prometne in druge nesreče

Pešec padel in se hudo poškodoval

Dne 2. 8. 1962 okoli 23. ure se je Branislav VIČIČ, gradbeni tehnik, bivajoč v Kosezah, vračal domov po cesti za pešce. Nasproti gostišča »ZMAGA« v Ilirski Bistrici je padel s stopnišča na asfaltno cesto in se hudo poškodoval. Odpeljan je bil v reško bolnišnico, kjer se bo dlje časa zdravil zaradi poškodb na glavi.

Vinjeni mopedist trčil v pešca

Dne 5. 8. 1962 ob 23.30 se je mopedist Franc ŠAJN iz Kuteževega s sopotnikom Francem MALJEVCEM v vinjenem stanju vračal s plesne prireditve. Med Kuteževim in Zabičami sta se zaletela v pešca Mira BAŠA iz Jasena ter so vsi trije padli. Srečnemu naključju je pripisati, da niso bile posledice hujše.

Se en vinjen mopedist trčil v pešca

Dne 5. 8. 1962 okoli 00.30 je vinjeni mopedist Milan ŠTEMBERGER iz Podgraj na cesti Kuteževo — Zabiče podrl pešca

Viktorja SMRDELJA iz Zabič in ga telesno poškodoval.

Velika materialna škoda zaradi nepravilne uporabe zavor

Dne 5. 8. 1962 ob 14. uri je avstrijski državljan Leopold MAIERHOFER upravljal osebni avtomobil W-466-614 iz Spodnje Bitnje proti Topolcu. Pred srečanjem z osebnim avtomobilom KP-38-94, ki ga je vozil Metod RENER iz Kopra, je nenadoma zavrl, zaradi česar ga je na spolzki cesti pričelo zanašati in je trčil v osebni avto KP-38-94. Škoda na obeh vozilih znaša približno 700.000 din. V tem trenutku je na kraj nesreče pripeljal mopedist Ivan LIČAN, ki je zaradi naglega zaviranja padel, k sreči pa je utrpel le neznatno škodo na motorju.

Ni zavaroval ceste ob prečkanju z vprego

Dne 10. 8. 1962 ob 18.30 je Anton ŽIBERNA iz Topolca št. 32 s konjsko vprego nepravilno prečkal cesto na zavoju med To-

polcem in Gornjo Bitnjo. Posledica tega je bila, da je voznik osebnega avtomobila KP-44-13, Emil BRCE iz Kopra, naglo zavrl, za njim vozeči voznik osebnega avtomobila KP-39-90 Djani SUMBARAC iz Pirana pa je trčil vanj in ga porinil v vprežni voz. Na obeh vozilih je škoda za okoli 350.000 dinarjev.

Zaradi nepravilnega varjenja se je vnel tovornjak

Dne 18. 8. 1962 ob 8.10 je nastal požar na tovornem avtomobilu št. LJ-12-17, last podjetja »Avto-Kočevo«. Do požara je prišlo na parkirnem prostoru v Ilirski Bistrici, kjer je delavec Franc GUSTINČIČ varil benzinski rezervar kar na kamionu. Po eksploziji rezervoarja se je vnela karoserija, gume na tovornjaku ter naložen les. Kljub precejšnji škodi je pripisati le hitri intervenciji delavcev podjetja »Transport« in gasilcem, da ni zgorel ves tovornjak s tovorom.

Kolesar podrl neprevidnega pešca

Do hude nesreče je prišlo tudi dne 15. 8. 1962 ob 8.30 v Ilirski Bistrici, ko je kolesar Jože BAŠA iz Jasena v Cankarjevi ulici trčil v Jožefo PRIMC iz Ilirske Bistrice in jo podrl. Jožefa PRIMC si je pri padcu zlomila obe roki.

Ni upošteval pravilne razdalje

Voznik osebnega avtomobila LJ-62-99, Franc BABNIK iz Ljubljane, je dne 16. 8. 1962 okoli 10. ure pred benzinsko črpalko v Ilirski Bistrici pravilno nakazal spremembo smeri vožnje in pričel zavirati. Za njimi vozeči voznik osebnega avtomobila LJ-104-47 Stojan PAVEK, prav tako iz Ljubljane, pa se je zaletel vanj, ker ni vozil v pravilni razdalji. Na obeh vozilih je nastala škoda za okoli 100.000 dinarjev.

Vozil je brez voznškega dovoljenja

Dne 19. 8. 1962 okoli 18. ure je Jože URH iz Čelja vozil motorno kolo KP-12-806 brez voznškega izpita. Na zavoju pred pošto v Ilirski Bistrici ga je zaradi neprimerne hitrosti na posuti cesti zaneslo in je trčil v vogal pošte. Na vozilu je škoda za okoli 40.000 dinarjev, voznik pa je dobil pri padcu telesne poškodbe.

Tovornjak se je prevrnil

Dne 21. 8. 1962, okoli 11. ure je Josip VALENCIČ iz Klane vozil tovorni avtomobil s prikolico iz Leskove doline. Na ozki in vijugasti cesti je zaradi neprimerne hitrosti zapeljal iz ceste in se prevrnil. Na vozilu je nastala precejšnja škoda.

Kmetijska zadruga »4. junij« Ilirska Bistrica

sporoča kmetovavcem

Delo našega kolektiva, ki šteje preko 140 delavcev, je tesno povezano z nalogami, ki jih izvajajo naši kmetovavci, t. j. proizvesti čim več kmetijskih dobrin in tržne viške čim boljše ovrednotiti v prodaji. Ker imamo iste cilje, moramo pri delu najtesneje sodelovati in si medsebojno pomagati. Pri skupnem delu imamo skupne interese, upoštevati pa moramo tudi različne interese socialističnega gospodarstva in privatnih kmetijskih proizvajalcev. Naši skupni interesi so v čim večjih proizvodnih uspehih, t. j. v tem, da daje naša živina čimveč mleka in čim večji prirastek, da dajejo naša polja, travniki in pašniki čimvečje pridelke in da so ti čimboljše kakovosti. Vsi ti proizvodi pa morajo biti čim cenejši, kajti šele takrat bomo ob prodaji lahko realizirali dober dohodek.

Različne težnje pa imamo takrat, ko se pogajamo za ceno ob prodaji kmetijskih pridelkov. To je tudi stalen pojav, ki je povsem normalen, saj se še v istih podjetjih danes pogajajo o cenah proizvodov posameznega ekonomske enote, kajti šele takrat dobi blago pravilno tržno vrednost. K temu nas sili zakon ponudbe in povpraševanja, ki deluje vedno in povsod. Seveda pa moramo biti vedno zmerni in realni, kajti špekulacij, ki so osnova kapitalističnega sistema, naš socialistični sistem ne dopušča. Imamo enoten gospodarski sistem, zaradi česar se nam nepravilnosti gospodarjenja neobhodno odražajo takoj v drugi gospodarski panogi in smo sami že naslednji trenutek prizadeti, ko hočemo izkoristiti usluge druge gospodarske panoge. Kot primer naj služi previsoka prodajna cena krompirja. Delavec, ki potrebuje krompir, zahteva večjo plačo, večjo plačo hoče imeti učitelj. Občina si zagotovi večje dohodke, ki

so ji potrebni v ta namen, edino z večjimi davščinami. Krog se hitro zaključi in udari po tistem, ki ga je povzročil. Seveda ta primer ne velja vedno, posebno ne, če smo bili zmerni.

Oblik sodelovanja med zadrugo in proizvajalci je toliko, da bi naše gospodarstvo ne moglo dopuščati, da bi se zadruga ne razvijala in gospodarsko krepila. Njene službe se danes na trgu izven občine spoprijemajo z zelo težkimi nalogami. V tej konkurenci prodre le tisti, ki je gospodarsko močan in ki ima strokovno usposobljeni kader. Čim večja je moč zadruga, tem lažje dobro prodaja kmetijske artikle in gozdne sortimente privatnih proizvajalcev. Tega se nekateri kmetovavci ne zavedajo dovolj. Drugače si ne moremo razlagati dejstva, da se v zadrugo zatekajo le takrat, kadar nimajo drugega izhoda. Predvsem izkoriščajo naše gozdarske usluge, službo mlečne kontrole, pri nas nabavljajo gnojila, semena in orodje, kmetijske pridelke pa prodajajo zadrugi le, če jih ne morejo prodati sami. Dogaja se celo, da zaradi nekaj dinarjev razlike prodajajo svoje pridelke preko drugih kmetijskih zadrug, kar je kaznivo.

Lahko trdimo, da smo uspeli vzpostaviti z večino kmetovavcev dobre odnose, vendar bi želeli, da z dobrim sodelovanjem odpravimo čimprej vse dosedanje pomanjkljivosti. V ta namen smo v vsaki vasi izbrali zastopnika, na katerega naj se vsi vaščani navežejo, da nam bo lahko prenašal zahteve vsakega posameznika. Naša želja je, da vzpostavimo čimbolj iskrene in pravične odnose. Po zaslugi naših služb smo uspeli v letu 1961 odkupiti raznih proizvodov za preko 250.000.000 din, kar predstavlja ogromne dohodke za naše kmetovavce. Naš uspeh

pa bi z zagotovljenimi količinami lahko v predpogodbah dosegli veliko boljše cene v obojestransko korist. Tako pa smo mnogokrat prepuščeni stihiji ponudbe in nas kupci nujno izkoriščajo.

Oblik sodelovanja je mnogo. Predvsem želimo poudariti, da ima zadruga dobro usposobljen strokovni kader, ki je vsak trenutek pripravljen svetovati pri praktičnem delu vsakemu posamezniku. Na željo skupin želimo prirediti strokovna predavanja o krmljenju živine, pridelovanju poljščin, gospodarjenju s travniki in pašniki, urejevanju sadovnjakov, gozdov in drugo. Nudimo tudi možnost kooperacijskega sodelovanja pri pridelovanju s tem, da kreditiramo stroške za gnojila, semena, za storjene usluge in strokovno pomoč. Vendar ugotovljamo, da se naši kmetovavci teh uslug ne poslužujejo dovolj, ker se niti ne zavedajo, kakšne ogromne koristi lahko imajo ob tem sodelovanju.

Posebej še poudarjamo pomen strojnih uslug. Z globokim oranjem in boljšim gnojenjem z umetnimi gnojili je možno pridelke podvojiti. Velik pomen ima tudi pravočasna zaščita posevkov, s čimer lahko ohranimo več kot polovico pridelka. Omenili bi še strojno saditev krompirja, ki je veliko cenejša, strojno košnjo, prevoz gnojla, strojno setev in drugo.

Želimo, da najde to pismo plodna tla in da se posamezne vasi preko naših zastopnikov, ki so v večini poznani, obračajo na nas, da bo sodelovanje potekalo organizirano, smotno in v obojestransko korist. Danes so nam naše sile dobro znane in vam bomo lahko točno povedali, kaj zmoremo in kaj ne, zato ne bo nobene zamere, če se pri določenih zadevah ne bomo razumeli, saj imamo vsak svoje težave in smo dolžni zaščititi vsak svoje hotenje.

Ing. KUKOVEC

Tečaji Rdečega križa

Med ostale dejavnosti občinskega odbora Rdečega križa spada tudi organizacija tečajev domače nege bolnika.

V letu 1960 smo imeli tovrstne tečaje v Podgrajah, Kuteževem, Zabičah in Trpčanah, leta 1961 enega v Novokračinah, leta 1962 tudi enega na Doljnem Zemnu. V zimski sezoni 1962/63 ima občinski odbor RK namen organizirati 60-urni tečaj s programom prve

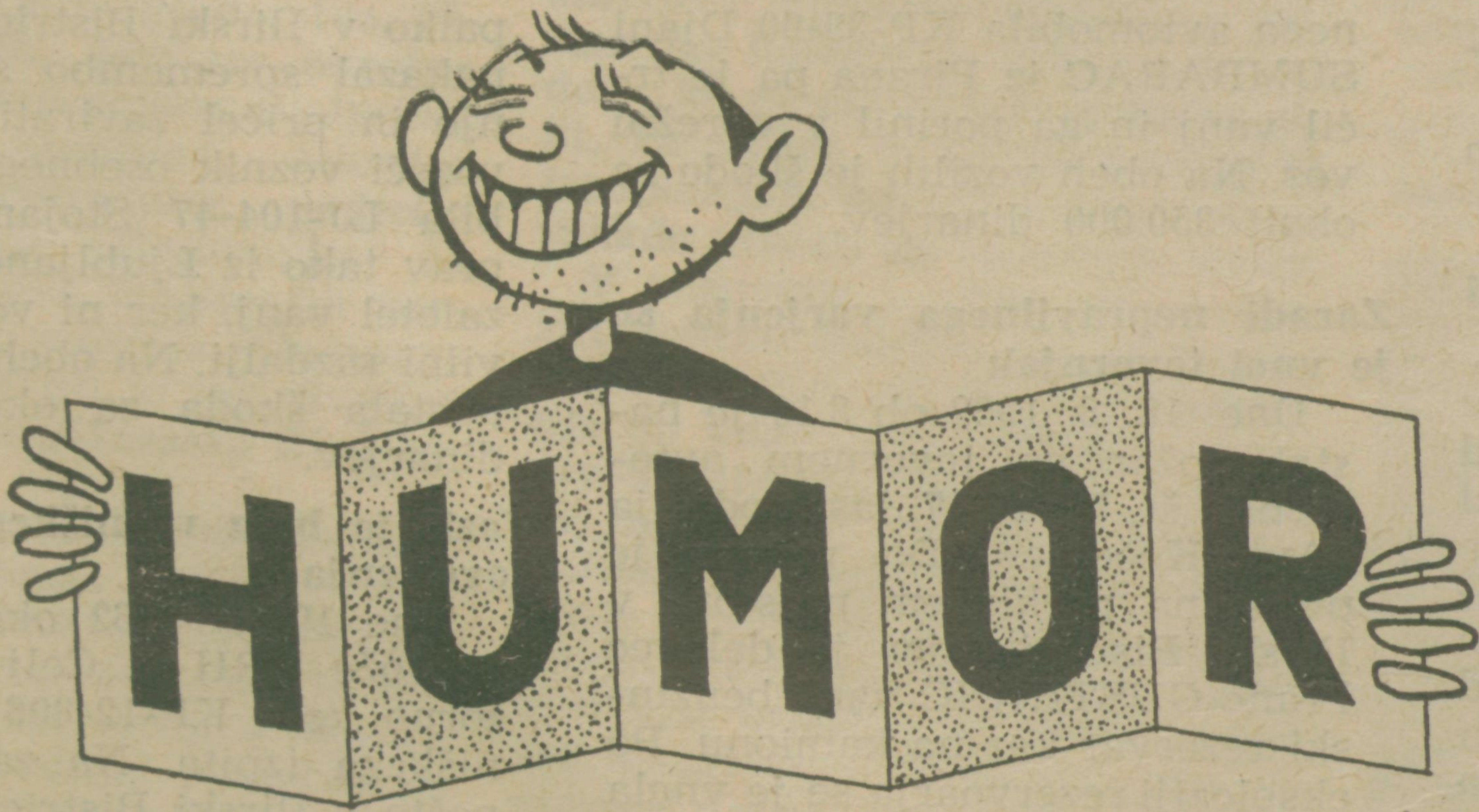
pomoči in domače nege bolnika ter še druga zdravstvena predavanja. Če bo dovolj zanimanja za tečaj, bo vanj vključen še kuharski tečaj, ki bo povezan s predavanji o zdravi prehrani.

Take tečaje bomo priredili kar po vaseh naše občine, če bo zanje dovolj interesentov, sicer pa bodo tečaji po centrih.

S. PUGELJ

Udeleženke tečaja nege na Dol. Zemonu aprila 1962

3 x 7 BLATNIH LET
V KIDRIČEVI ULICI

»Kako misliš urediti vrt, Tone?«

»Rad bi takega, da bi se dal premikati, sicer mi ga bodo vsako leto geometri sparcilirali.«

»Jaz sem se odločil, da bom še počakal. Kaže, da smo končno rešeni. Gradnje so v teku. Veš, sedem let so merili cesto, drugih sedem jo bodo gra-

dili in vrtove premerili, za tem pa pride kanalizacija.«

BLATOBREDEC

MED AVTOMOBILISTI

»Zakaj pa bodo asfaltirali Gubčevo cesto namesto Vojkov drevored, ki je bolj pomemben in prometen?«

»Ali si pozabil, da je na Gubčevi cesti gostilna in še druge pomembne točke, kjer lahko avtomobilisti parkirajo in čakajo na prost prehod čez železniški prelaz?«

rojstva

smrti

poroke

● POROKE:

Poročil se je Valenčič Ivan, kmet iz Zarečja in Dodič Olga, delavka iz Jasena. Maljevac Jože, gozdarski tehnik iz Ostrožnega brda in Penko Slavka, uslužbenka iz Ilirske Bistrice. Vrh Ivan, delavec iz Doljnega Zemona 33 in Boštjančič Antonija, delavka iz Gornjega Zemna 25.

● ROJSTVA:

V Ilirski Bistrici se je rodila Čebokli Irena.

● SMRTI:

Umrla je Ujčič Ivana, stara 65 let, gospodinja z Velkega brda 41. Vičič roj. Hrvatini Frančiška, stara 82 let, gospodinja iz Zarečnice 18. Kunčič Anton, star 83 let, upokojenec iz Ilirske Bistrice. Šajn Jožefa, stara 87 let, gospodinja iz Bača 87. Štemberger Anton, star 90 let, kmet iz Novokračin 41. Valenčič Karel, star 35 let, invalid iz Dolenj 39. Knafelc Franc, delavec, star 54 let iz Bača 18. Iskra Matija iz Zabič 39, vzdrževan, star 72 let.

Dragi bravec!

Ko si popotoval po naši domovini, si marsikje srečal mlade fante in dekleta v taborniških krajih. Vprašal si prijatelja: »Kdo pa so ti?« »To so taborniki.« ti je odgovoril. Pri tem je tudi vse ostalo.

Navadno mislimo, če sploh kaj mislimo, da je taborniška organizacija, katere člani morajo preživeti del svojih počitnic pod šotori. To je pa kar precejšnja zmeta. Naša organizacija je vzgojna organizacija. Za vzgojo pa ima svoje posebne, mikavne prijeme. Imamo svoje taborniške zakone, ki jih je vsak dolžan izpolnjevati, imamo svojo posebno svečano zaobljubo, da bomo taborniške zakone spoštovali in izpolnjevali.

Tudi naši zakoni imajo svoj namen in smisel. Zakoni so koristni in globoko humani. Ali je mar težko pomagati mlajšim? Ali je mar znamenje zaostalosti, če spoštujemo starejše in jim pomagamo? Ali je mar težko pomagati slabotnim pri delu, ljubiti in varovati naravo?

Pri naših izpitih preizkušamo znanje, ki smo ga pridobili na sestankih, izpitih, na partizanskih pohodih, na potovalnih taborih in drugje.

Osnovna delovna enota taborniške organizacije je vod, ki ga v prvi starostni stopnji sestavljajo naši najmlajši člani od sedmega do enajstega leta. To so medvedki in čebelice. V drugi

starostni stopnji so člani od enajstega do petnajstega in od petnajstega do osemnajstega leta, starejši pa so vključeni v klub ali pa delajo kot vodilni funkcionarji v vodih, četah, odredih, okrajnih zvezah in drugod.

Ne smemo pozabiti, da je vod naša osnovna delovna enota, kjer moramo delo tako razporežiti, da bo vsak imel svojo zaposlitev in svojo zadolžitev. Skupno naj bi reševali važnejše zadeve, določali kraj in čas izletov in akcij in kako bi vse to pripravili in izvedli, da bi bili vsi zadovoljni. Res pa je, da mora biti vodnik tisti motor, ki vse poganja. Vso stvarino, ki jo obdelujemo na sestankih, moramo povezati s konkretnim delom v naši organizaciji. Torej — čim manj besed in čimveč dejanj.

Delo v naši organizaciji pa je močno usmerjeno k temu, da naše člane ob praktičnem delu seznanja s tradicijami narodnoosvobodilne borbe. V ta namen prirejamo partizanske pohode po kurirskih poteh in po krajih, znanih iz narodnoosvobodilnega odpora, taborenja v krajih kjer so se borili naši borci in podobno.

Taborniki iz Ilirske Bistrice smo dobili že vrsto visokih priznanj za svoje delo. Vemo, da je še mnogo mladine, ki se želi priključiti naši organizaciji, da bi sodelovali pri naših izletih, partizanskih pohodih in igrah.

Z nami bi radi odšli na tabo-

renja pod gore in na morje. Z nami bi se radi odpeljali s kolesi na potovalne taborne po naši lepi Sloveniji. Zato pridite in o vsem tem se bomo pogovorili v naši organizaciji. Doživeli bomo vse, o čemer sem pisal in še veliko

več. Tako bomo povečali število naših članov in število naših organizacij. Pridite med nas, da boste poslušali naše pesmi ob tabornem ognju, spoznali naše delo in se pridružili lepemu in radostnemu življenju mladega rodu!

Začelo se je pravzaprav takole. Član aerokluba Postojna in motorni pilot MILOSTNIK Ado je na običnem zboru bistriškega društva Ljudske tehnike povedal, da je aeroklub Postojna pripravljen organizirati za bistriško mladino padalski tečaj. Še nekaj propagande po podjetjih ter objava v kinodvorani — in prijave so kar deževale. Sindikalna dvorana pri Topolu, kjer je potekal teoretični del tečaja, je bila skoraj premajhna za vse prijavljence. Navdušenje je bilo veliko. Z odprtimi usti smo sledili besedam predavatelja, ki nam je razkrival skrivnosti padalskega športa. Kaj tudi ne, vsak se je zavedal, da je najmanjša napaka pri padalskem skoku lahko že usodna! Ob prijetni inštruktorjevi razlagi so minevale ure kot minute in mi smo bili dokaj hitro podkovani v tehniki odskoka iz letala in odpiranju padala, vedeli smo že, kako se padalo obrača po vetru, kako se ustavi nihanje padala, kako doskočiš na

ših barvnih odtenkih, ceste kot beli trakovi, ki se vijajo skozi naselja, se tu pa tam skrijejo pod krošnjami dreves, se spet pokažejo in izginejo nekje daleč za obzorje. Ni malenkost pognati se s take višine takorekoč samo z »nahrbtnikom«, v katerem je padalo. Sicer si prepričan, da se bo odprlo, na tihem si pa pri prvem skoku le vsak zastavlja vprašanje: kaj pa, če se ne bo? Skočili smo vsi brez oklevanja, saj smo predstavljali Bistrice in nismo hoteli zaostajati za izkušenimi postojnskim veterani, ki imajo že po 30 ali več skokov, vsaj v volji in pogumu ne. Sledil je še padalski krst in že smo morali v Prestranek na vlak. Naš trud je bil bogato poplačan. Bili smo si edini v enem: skakali bomo še!

Že takrat se je rodila misel o morebitni ureditvi vzletne in pristajalne steze za motorna letala nekje v bližini Ilirske Bistrice. Ta želja se je pri nas padalcih iz dneva v dan krepila. Začeli smo preiskovati teren v okolici Ilirske Bistrice in

Ali se bodo nad Bistrico zablestele bele kupole?

raven in kako na nagnjen teren, kako ravnaš, če priletiš na drevo ali električni daljnovod itd. itd.

Po končanem teoretičnem delu tečaja so sledili izpiti in specialni zdravniški pregled. Tu so nam prešteli vse kosti in pregledali, kako delujejo naši notranji organi in čutila.

Preostalo nam je še glavno: skok s padalom in predhodno še poskusni let z letalom. Ne pozabni so trenutki, ko smo napravili poskusni polet z letalom PO-2, ali kakor smo ga mi rajši imenovali s štorokljo. Občutki, ki jih ima človek, ko se prvič odtrga iz naročja matere zemlje in zaplava pod modro nebo, se ne dajo opisati z besedami, lahko se samo doživi.

Največ težav in smole pa smo imeli pri skokih. Celih šest nedelj smo namreč hodili zaman v Rahitnik na letališče, ker skokov iz objektivnih ali subjektivnih vzrokov nismo mogli opraviti. Šele sedmo nedeljo se nam je to posrečilo in ponosni smo bili na svoje skoke. Počutili smo se, kot da nismo navadni zemljani, ampak nekaj več. Ni malenkost pognati se z višine, od koder se vidijo človeška bivališča — hiše kot majhne lupine, polja, gozdovi in travniki kot ogromna mozaična slika v najrazličnej-

ugotovili, da bi bili najbolj primerni travniki pri Žabovici, ki so last Kmetijske zadruge. Premerili smo zemljišče in naredili skico ter jo poslali z vsemi potrebnimi podatki merodajnim organom v Beograd. Prišli so strokovnjaki iz Beograda, si ogledali teren in ugotovili, da odgovarja. Posekati bi morali le nekaj dreves in zamašiti nekaj metrov kanalov. Stezo bi uredili padalci s prostovoljnimi delom in ob sodelovanju s pripravniki Jugoslovanske armade, ki bi nam gotovo šli na roke. Le za prevozna sredstva in material bi morebiti potrebovali nekaj finančnih sredstev, ki nam jih pa ne bi smelo biti žal, saj bi tak aerodrom v bližnji bodočnosti gotovo koristil tudi našemu gospodarstvu. Da naštejemo samo nekaj ugodnosti, ki nam bi jih nudilo letališče: v nujnih primerih bi se naše gospodarske in družbene organizacije lahko posluževale arotaksijev, služilo bi za hiter prevoz težkih bolnikov v bolnišnice, koristil bi tudi našemu turizmu in slednjič bi se ga v prihodnosti lahko posluževalo naše kmetijstvo in gozdarstvo.

Voljo imamo, še malo pomoči in nad Bistrico bodo zablestele bele kupole!

J. ŽARDIN

Naša ženska A ekipa, na lanskoletnem republiškem prvenstvu s pokalom za doseženo prvo mesto (Foto: M. PRIMC)

MAGIČNA KVADRATA

	1.	2.	3.	4.	5.
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

1. Razmak nog
2. Drugič pokošena trava
3. Ravnina
4. Hribovje pri Beogradu
5. Odtek odpadnih vod

	1.	2.	3.	4.	5.
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

1. Muslimanska verska knjiga
2. Istrski kulturni sadež
3. Tveganje
4. Obvestilo
5. Nasip

NAŠ

ŠPORT

Med predstavniki posameznih športnih panog, ki nas zastopajo na tekmovanjih izven območja naše komune, se uvrščajo košarkarji, odbojkaši, balinarji in nogometaši.

Kje in kako se borijo naši ljubljenci?

Košarkarji TVD Partizana nastopajo v I. republiški ligi, kjer so moštva med seboj po kvaliteti tako izenačena, da je treba na vsaki tekmi napeti vse sile, če hočemo, da uspeh ne izostane. Da so naši fantje tega vajeni, nas prepričuje 5. mesto na lestvici, ki ga trenutno zaseda ekipa Ilirske Bistrice.

V I. slovenski košarkarski ligi nastopa skupno 12 moštev, ki so se po 13 odigranih kolih razvrstili takole:

AŠK Tivoli	13	10	2	857:668	(-189)	22
Domžale	13	10	3	793:769	(- 24)	20
Branik	13	8	5	796:747	(+ 49)	16
Elektra	12	7	5	740:640	(+100)	14
Il. Bistrica	13	7	6	708:739	(- 31)	16
Proletarec	13	6	7	743:742	(+ 1)	12
Nanos	13	6	7	700:751	(- 51)	12
Rudar	13	5	8	711:760	(- 49)	10
Moste	13	5	8	719:787	(- 68)	10
Sloboda	13	4	9	763:759	(+ 4)	8
Škofja L.	12	4	8	698:765	(- 67)	8
Jesenice	13	4	9	769:868	(-101)	8

Ilirska Bistrica je v nedeljo igrala v Ljubljani in je v težki tekmi z dobro premišljeno igro premagala domačo Svobodo z rezultatom 56:54 (29:31).

Odbojkaši so doma iz Jelšan in nastopajo v okrajni ligi, kjer po končanem spomladanskem delu tekmovanja zasedajo mesto tik pod vrhom; pred njimi sta le ekipi Postojna in Sežana. Z malo večjo resnostjo in prizadevnostjo

bi bili lahko še boljši.

To jim bo lahko tudi uspelo v nadaljevanju, ki se prične sredi tega meseca. Kaj se da napraviti, so pokazali lansko leto, ko so dosegli kvalifikacijo za vstop v II. republiško ligo, kjer pa so žal izpadli.

Naslednji športniki, ki zaradi svoje skromnosti stojijo malo bolj v ozadju, a z uspehi ne zastajajo, so balinarji klubov Ilirija in Snežnik. Izmed petdesetih aktivnih

članov so se izurili posamezniki, ki znajo prekrizati račune marsikateremu izkušenemu balinarju ali pa ekipi. V sestavu ekipe zavzemajo 4. mesto v okraju, med četvicami pa drugo mesto.

Prav lepe rezultate je v konkurenci ekipe dosegel član Ilirije Jože Hrvatini, ki je na republiškem prvenstvu dne 26. avgusta letos v Ljubljani zasedel 3. mesto in se kvalificiral za državno prvenstvo. Le-to se je vršilo 2. sep-

Lovec gojitvenega lovišča Maks Martinčič je pred nekaj dnevi pod Snežnikom uplenil kar tri mlade volkove. Ta zverjaha dela dokajšnjo škodo med divjačino

KAJ VEČ O TEM PRIHODNJIČ

Foto: F. Raktelj

Foto: S. MARAŽ

tembra na Rek, kjer je v ostri konkurenci 16 ekip zasedel Jože Hrvatini 9. mesto.

Ne bo odveč pripomba, da imajo naši balinarji velike težave z rekviziti, ker bi nujno potrebovali vsaj še eno serijo medeninaških krogel. Glede na njihovo množičnost, prizadevnost in uspehe, ki so jih dosegli, bodo morali odgovorni forumi čimprej pravilno uglasiti strune in jim priskočiti na pomoč.

O naših nogometaših letos ne bomo veliko slišali — vsi privrženci nogometa bodo prikrajšani za svoj užitek. Zaradi neprimerne igraščice ekipa Ilirske Bistrice letos namreč ne bo sodelovala v nogometni ligi. Torej preskrbimo potrebno in poiščimo pot, ki nas bo lahko zopet vodila ob nedeljah popoldne na Partizanski hrib.

H. Debevc

KINO

Od 10. do 11. septembra amer. CS barvni film »OVČAR«, od 12. do 13. septembra italj. film »ZAVOŽENO ŽIVLJENJE«, od 15. do 16. septembra nemški glasbeni zabavni film »KRALJ ČARDAŠA«, od 19. do 20. septembra italj. film »SMRTONOSNI UDAREC«, od 22. do 23. septembra amer. CS barvni pustolovski film »FOTOVANJE V SREDIŠČE ZEMLJE«, od 26. do 27. septembra jugosl. VV zabavni film »MIRNO POLETJE«, od 29. do 30. septembra nemški pustolovski CS barvni film »PLANET SMRTI«, od 1. do 2. oktobra francoski barvni VV film »ZVEZDE OPOLDNE«, od 3. do 4. oktobra nemški zabavni film »PRFOKS«, 5. oktobra amer. barvni film »DOBRI O GIL« (ob 10. in 15. uri za mladino), od 6. do 7. oktobra angl. CS barvni film »SPOMINI IZ ITALIJE«, od 8. do 9. oktobra amer. zabavni film »KO JE KRALJEVALA KOMEDIJA«, od 10. do 11. oktobra jugosl. film »POKLICANJE V.«.

V OKTOBRU 1962

Od 13. do 14. oktobra poljski CS zgodovinski film »KRIŽARJI«, od 17. do 18. oktobra jugosl. zabavni film »MARTIN V OBLAKIH«, od 20. do 21. oktobra španski VV barvni film »PRODAJALKA VIJOLIC«, od 24. do 25. oktobra francoski film »NAIVNA DEKLETA«, od 27. do 28. oktobra indijski barvni film »MATI INDIJE«, 31. oktobra in 1. novembra jugosl. zabavni film »SERVISNA POSTAJA«, od 3. do 4. novembra italijanski CS barvni film »ANA IZ BROOKLYNA«, od 5. do 6. novembra francoski CS barvni film »KDO STE VI MISTER SORG?«, od 7. do 8. novembra jugosl. zabavni film »NOBEDEN KAKOR TI«, od 10. do 11. novembra amer. VV barvni film »KONJENIKI«.

Glasilo SNEŽNIK izhaja enkrat mesečno. Izdaja ga občinski odbor SZDL Ilirska Bistrica — urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Jože Keuc, člani uredništva: Franc Munih, Janko Šabec, Lado Škrli, Ivan Suštar, Stane Česnik, Milko Primec in Danilo Gerk. Tehnični urednik: Janko Novak. Tisk: Tiskarna »KOČEVSKI TISK« — Kočevje. Letna naročnina 240 dinarjev, rokopisov in risb ne vračamo.